

Vidzemes Augstskolas Attīstības stratēģija 2023. -2028.gadam

Esošās situācijas apraksts

Izmantotie saīsinājumi:

CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ES	Eiropas Savienība
ESG	Vides (environmental), sociālās (social) un korporatīvās pārvaldības (governance) aspekti
EM	Ekonomikas ministrija
E3UDRES2	Eiropas Universitāte: Engaged and Entrepreneurial European University as Driver for European Smart and Sustainable Regions
HESPI	Humanitāro, ekonomisko un sociālo pētījumu institūts
IF	Inženierzinātņu fakultāte
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
KP	Kredītpunkts
LIAA	Latvijas investīciju un attīstības aģentūra
NAP 2027	Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027.gadam
RTA	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija
SSII	Sociotehnisku sistēmu inženierijas institūts
SP	Studiju programma
SZF	Sabiedrības zinātņu fakultāte
ViA	Vidzemes Augstskola
VIB	Valmieras integrētā bibliotēka
VNP	Valmieras novada pašvaldība
VPR	Vidzemes plānošanas reģions
ZTAIP	Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju pamatnostādnes 2021.-2027.gadam
5V+	Reģionālā partnerība, kurā darbojas Vidzemes Augstskola, Valmieras novada pašvaldība, Vidzemes plānošanas reģions, Valmieras attīstības aģentūra, Valmieras biznesa inkubators

Satura rādītājs

1. Organizācijas apraksts	3
1.1. Studijas	4
1.2. Absolventi.	8
1.3. Zinātne.....	10
1.4. Inovāciju veicināšana, uzņēmīguma kultūra	12
1.5. Finances.....	13
1.6. Personāls	14
1.7. Korporatīvās pārvaldības sistēmas novērtējums.....	14
2. ViA Stratēģijā 2016.-2020. (spēkā līdz 2022.gadam) definētie rezultatīvie rādītāji (snieguma indikatori) un to izpilde	15
3. Ārējās vides, konteksta analīze	19
4. Stipri, vājo pušu analīze, draudi un iespējas	32

1. Organizācijas apraksts

Izglītības tradīcijai Vidzemē ir senas saknes¹, bet pašreizējā veidolā ViA dibināta 1996.gadā, sešām pašvaldībām (tobrīd rajonu padomēm) lemjot par vajadzību Vidzemē izveidot savu augstākās izglītības iestādi. 2001.gadā ViA ieguva valsts augstskolas statusu, un 2002.gadā tā akreditēta uz nenoteiktu laiku. ViA juridiskais statuss – atvasināta publiska persona. Augstskolas attīstība vienmēr bijusi saistīta ar attīstības procesiem gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā. Pirmajos darbības gados ViA piedāvāja studijas sociālo zinātņu jomā, kas atbilda tā laika pieprasījumam pēc jauniem speciālistiem darbam publiskajā un privātajā sektorā un kas varētu sekmēt Latvijas straujo integrēšanos rietumu politiskajās, ekonomiskajās un drošības struktūrās. Notiekot straujai ekonomikas transformācijai, ViA sekoja darba tirgus pieprasījuma izmaiņām un izveidoja jaunas studiju programmas IKT jomā un inženierzinātnēs – būvniecības jomā koledžas, bakalaura un maģistra līmenī. 2006.gadā dibināts Sociotehnisku sistēmu inženierijas institūts (SSII). 2011.gadā ViA uzsāka pirmās doktora studiju programmas “Sociotehnisku sistēmu modelēšana” īstenošanu kopā ar Rēzeknes tehnoloģiju akadēmiju. 2013.gadā dibināts Humanitāro, ekonomisko un sociālo pētījumu institūts (HESPI). 2014.-2016.gadā ViA īstenoja būtiskas strukturālas reformas, kuru rezultātā izveidotas divas fakultātes: Inženierzinātņu fakultāte un Sabiedrības zinātņu fakultāte. Izveidots Zināšanu un tehnoloģiju centrs, kura uzdevumi bija attīstīt mūžizglītību, sekmēt ViA iesaisti inovāciju veicināšanā, attīstīt sadarbību ar partneriem no industrijas. Inženierzinātņu studiju un pētniecības bāzes izveidei 2012.-2014.gadā tika būtiski rekonstruēta un paplašināta ViA ēka Valmierā, Tērbatas ielā 10. 2015.gadā ViA ieguva zinātniskās institūcijas statusu, pēc tam mērķtiecīgi aktivizējot zinātnisko darbību gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā. 2016.gadā abi zinātniskie institūti no aģentūrām pārveidoti par ViA struktūrvienībām. Kopš 2017.gada ViA saņem zinātnes bāzes finansējumu. 2019.gadā ViA piedalījās zinātnisko institūciju starptautiskajā novērtējumā, kurā tika novērtēta kā spēcīgs nacionāls spēlētājs ar zināmu starptautisku atpazīstamību, saņemot vērtējumu “labi” visos kritērijos un kopējo vērtējumu – trīs punktus.

2022.gadā Izglītības un zinātnes ministrija valsts dibinātajam Latvijas augstskolām noteikusi tipoloģiju un sākotnējās stratēģiskās specializācijas jomas. Atbilstoši tipoloģijai ViA ir lietišķo zinātņu augstskola, un tās stratēģiskās specializācijas jomas ir šādas:

- inženierzinātnes un tehnoloģijas (datorika);
- sociālās zinātnes (informācijas un komunikācijas zinātnes, komerczinības un administrēšana, individuālie pakalpojumi).

Aktuālais normatīvais ietvars paredz, ka stratēģiskā specializācija ir pamats augstskolas stratēģiskās attīstības plānošanai, nosakot primāri attīstāmās zinātnes nozares un studiju virzienus, bet tas neizslēdz iespējas attīstīt citus studiju virzienus.

Atbilstoši ViA Satversmei (apstiprināta 2022.gadā), ViA misija ir veidot nākotnes sabiedrību Vidzemē, Latvijā un Eiropā, līdzdarbojoties reģionālajos, nacionālajos un starptautiskajos zināšanu ekosistēmu tīklos. ViA uzdevumi atbilstoši Satversmei ir:

---

¹ Izglītības tradīcijas attīstība Vidzemē nesaraunami saistīta ar Vidzemes brāļu draudžu jeb hernhūtiešu kustības attīstību 18.-19.gadsimtā, ar brāļu draudžu skolotāju semināra darbību Valmierā (dibināts 1738.gadā). Pateicoties brāļu draudžu aktivitātei, Vidzemē 18. un 19.gs. strauji pieauga izglītoto iedzīvotāju skaits, un virkne vēstures pētnieku šo laiku raksturo kā izglītības “sprādzieni” un posmu Latvijas attīstībā, kurā latvieši pirmo reizi apzinājās sevi kā vienotu tautu. Saturiski bagātīgs, uz plašu informācijas avotu loku balstīts izziņas materiāls par brāļu draudžu kustību ir šis Jurgā Klotiņa raksts: <https://araisi.com/lv/2020/11/13/ieskats-lekcija-bralu-draudzes-kustibas-pienesums-latvijas-muzikas-attistiba/>

- nodrošināt pilna cikla augstāko izglītību (pirmā un otrā līmeņa augstāko profesionālo izglītību, profesionālo un akadēmisko bakalaura izglītību un profesionālo un akadēmisko maģistra izglītību), doktora līmeņa studijas, tālākizglītību un mūžizglītību atbilstoši darba tirgus attīstības tendencēm,
- veidot augsta līmeņa zinātnisko vidi, radot jaunas zināšanas un popularizējot zinātniskos pētījumus un to rezultātus,
- nodrošināt stabilitu, ilgtermiņa attīstību veicinošu finansējumu, materiāli tehnisko bāzi un pārvaldības procesus,
- radīt un uzturēt vidi, kas dod iespēju daudzpusīgi attīstīties, sadarboties un izpausties ikvienam ViA strādājošajam un studējošajam,
- veidot sadarbībai atvērtu vidi, veicinot starpdisciplināritāti,
- īstenot savas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas,
- veicināt sadarbību izglītībā un pētniecībā reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī,
- sekmēt akadēmiskā un vispārējā personāla un studējošo piesaisti, izaugsmi un vēlmi radoši ieguldīt savas intelektuālās un profesionālās spējas, attīstot profesionalitāti un kompetenci.

2020.gadā kopā ar vēl piecām reģionāli bāzētām augstskolām piecās Eiropas Savienības valstīs ViA izveidoja Eiropas Universitātes aliānsi E³UDRES², kurai 2022.gadā pievienojās vēl trīs partneri. E³UDRES² tīkls darbojas ar mērķi proaktīvi veicināt reģionālo attīstību ar izcilas un cilvēk-centrētas izglītības, pielietojamās pētniecības aktivitātēm un līdzdalību inovāciju radīšanā, sadarbojoties ar visdažādākajām iesaistes pusēm. Kopumā no 44 Eiropas Universitāšu aliānsēm, kas izveidotas līdz 2023.gadam, tikai četras (ieskaitot E³UDRES²) ir lietišķo zinātņu aliānses.

1.tabula. E³UDRES² partneraugstskolu saraksts.

Augstskola	Valsts
St.Peltenes lietišķo zinātņu augstskola	Austrija (vadošais partneris)
Lēvenas – Limburgas lietišķo zinātņu augstskola	Beļģija
Vidzemes Augstskola	Latvija
Saksionas lietišķo zinātņu augstskola	Nīderlande
Setubalas politehniskais institūts	Portugāle
Timișuāras politehniskā universitāte	Rumānija
Jiveskiles lietišķo zinātņu augstskola	Somija
Ungārijas lauksaimniecības un dzīvības zinātņu universitāte	Ungārija
Fuldas lietišķo zinātņu augstskola	Vācija

1.1. Studijas

Studiju darbs ViA tiek organizēts divās fakultātēs – Sabiedrības zinātņu fakultātē (trīs studiju virzieni) un Inženierzinātņu fakultātē (divi studiju virzieni). ViA SP piedāvājums ir labs pamats studiju internacionalizācijai - SP maģistrantūras un doktorantūras līmenī ViA īsteno gan latviešu, gan angļu valodā, tiek piedāvāta arī viena studiju programma angļu valodā bakalaura līmenī. Kopā ar Rēzeknes tehnoloģiju akadēmiju (RTA) un Ventpils augstskolu ViA īsteno doktorantūras programmu “Ekonomika un uzņēmējdarbība”, un kopīgi ar RTA īsteno doktorantūra programmu “Sociotehnisku sistēmu modelēšana”. ViA ir plaša pieredze dubultā grāda programmu veidošanā ar ārvalstu partneriem. No 2023.gada Komunikācijas un mediju studiju virzienā tiek piedāvātas divas dubultā grāda SP komunikācijas jomā – bakalaura līmenī ar Ķīles augstskolu Vācijā un maģistrantūras līmenī ar Tbilisi Valsts universitāti Gruzijā. Tūrisma vadības studiju virzienā sadarbībā ar Satakuntas augstskolu Somijā tiek piedāvāta maģistra studiju programma “Tūrisma stratēģiskā vadība konkurētspējai”, 2022.gadā uzsākta SP plānošana virtuālās un papildinātās realitātes jomā ar E³UDRES² partneriem Austrijā un Nīderlandē.

2023.gadā ViA piedāvā studijas piecos studiju virzienos, 15 studiju programmās (SP), sākot no koledžas līdz doktorantūras līmenim (skat. 2.tabulu).

2.tabula. Pārskats par ViA īstenotajiem studiju virzieniem un programmām (2023.gads).

<i>Nr.p.k.</i>	<i>IZM Studiju virziens</i>	<i>IZM kods</i>	<i>Studiju programma</i>	<i>Studiju programmas līmenis</i>
1.	Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija	42812	Tūrisma organizācija un vadība	Profesionālā bakalaura studiju programma
2.		45812	Tūrisma stratēģiskā vadība konkurētspējai	Akadēmiskā maģistra studiju programma
3.	Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība	42345	Biznesa vadība	Profesionālā bakalaura studiju programma
4.		47345	Biznesa vides vadība	Profesionālā maģistra studiju programma
5.		51345	Ekonomika un uzņēmējdarbība	Kopīga doktora studiju programma
6.	Informācijas un komunikācijas zinātnes	42321	Mediju studijas un žurnālistika	Profesionālā bakalaura studiju programma
7.		42321	Komunikācijas un sabiedriskās attiecības	Profesionālā bakalaura studiju programma
8.		45321	Mediju un informācijas pratība	Akadēmiskā maģistra studiju programma
9.		45321	Stratēģiskā komunikācija un pārvaldība	Akadēmiskā maģistra studiju programma
10.	Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne	41481	Informācijas tehnoloģijas	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma
11.		42481	Informācijas tehnoloģijas	Profesionālā bakalaura studiju programma
12.		47484	Virtuālā realitāte un viedās tehnoloģijas	Profesionālā maģistra studiju programma
13.		47482	Kiberdrošības inženierija	Profesionālā maģistra studiju programma
14.		51482	Sociotehnisku sistēmu modeļošana	Doktora studiju programma

15.		41523	Mehatronika (tiks pārtraukta realizēt 2023.gadā)	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma
16.		42523	Mehatronika	Profesionālā bakalaura studiju programma
17.	Arhitektūra un būvniecība	41582	Ilgspējīga ēku būvniecība	Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma

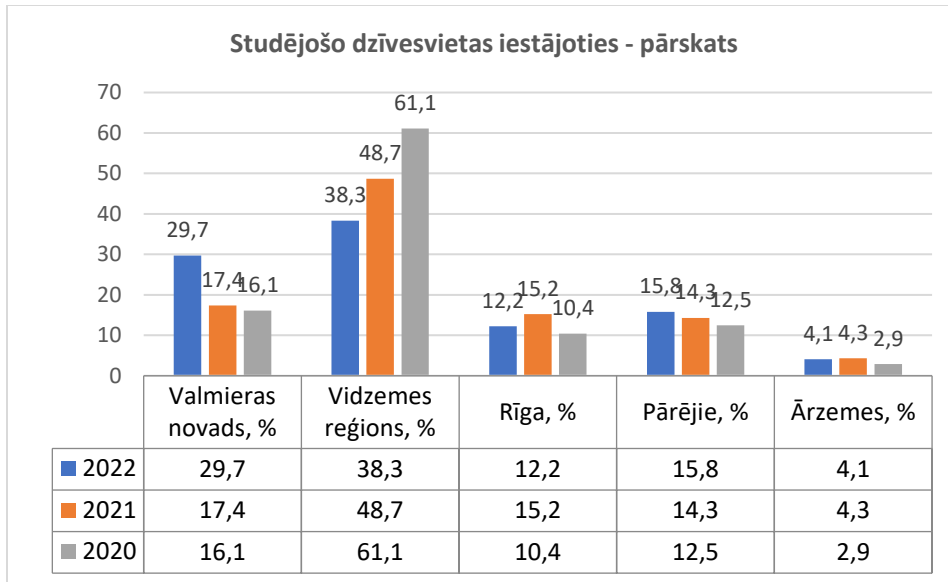
Līdz 2023.gada vasarai gandrīz visos studiju virzienos notikusi kārtējā starptautiskā akreditācija, un visi studiju virzieni akreditēti uz maksimālo termiņu – sešiem gadiem. 2022.gada nogalē iesniegts pieteikums “Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne” studiju virziena (5 studiju programmas) akreditēšanai, akreditācijas process norisināsies 2023.gada laikā.

Atšķirībā no virknes citu augstskolu Latvijā, ViA raksturīga intensīva vieslektoru dalība studiju programmu īstenošanā – tie ir nozaru profesionāļi, kuri studiju saturā nodrošina sasaisti ar reālas dzīves pieredzi un piemēriem. Bieži šie profesionāļi ne tikai piedalās ar atsevišķām nodarbībām, bet vada nozīmīgu daļu no studiju kursa, arī atsevišķu kursu. Studiju īstenošanā ViA aizvien vairāk izmanto interaktīvas, autentisku studējošo pieredzi veidojošas metodes, kas balstās iesaistes pušu definētos izaicinājumos. Pateicoties dalībai E³UDRES² tīklā, ViA strauji atjaunojas ārvalstu viesdocētāju mobilitāte, kas gandrīz pilnībā apstājās COVID-19 pandēmijas laikā.

Vidējais ik gadu uzņemto studentu skaits iepriekšējā stratēģijas periodā (2016. – 2022.) ir 265. Vidējais kopējais studējošo skaits gadā – 806.

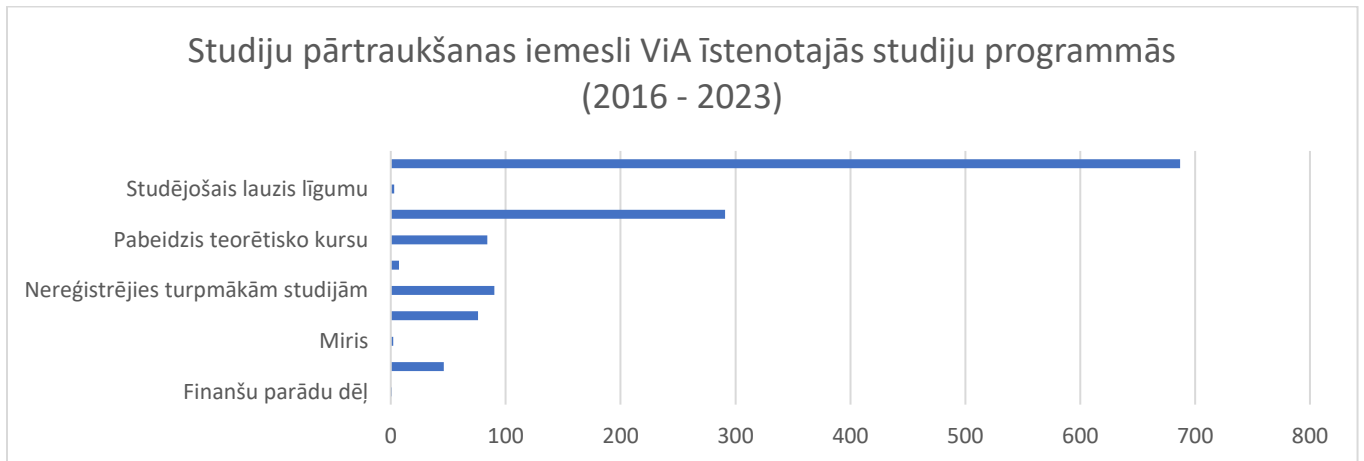
Kā redzams 1.grafikā, tad visvairāk studējošo ViA piesaista no Vidzemes reģiona (61,1% 2022.gadā), kā arī no Valmieras novada. Novada jauniešu skaits gan pēdējos trīs gados ir krities. Relatīvi liela interese par studijām ir arī Rīgā dzīvojošajiem.

1.grafiks. Pārskats par ViA studējošiem pēc to dzīvesvietas.

Studējošo atbirums ViA ir zem Eiropas Savienības valstu vidējiem rādītājiem un ir ar izteiktām atšķirībām starp dažādām studiju programmām. Vislielākais atbirums ir inženierzinātņu programmās, kur daudziem studējošajiem, absolvējot vidējās izglītības iestādes, nav pietiekamas zināšanas svarīgajos mācību priekšmetos – matemātikā, fizikā. Biežākie atbiruma iemesli ir neizpildītas studiju programmas prasības (sakarāts liels apjoms akadēmisko parādu), kā arī studiju pārtraukšana pēc paša vēlēšanās, kur biežākais iemesls ir nespēja savienot studijas ar pilna laika darbu.

2.grafiks. Studiju pārtraukšanas iemesli ViA studiju programmās.

Aizvien izteiktāka tendence ir, ka studējošie pārtrauc studijas pirms diploma ieguves, bet pēc laika (viena gada līdz pat 10 gadu ietvarā) atjaunojas studējošo statusā, turpina jau iesāktās studiju programmas apguvi, vai arī izvēlas citu studiju programmu. Šeit piemērots risinājums būtu īsu, koncentrētu studiju moduļu piedāvāšana (mikrokvalifikācijas programmas) brīdī, kad rodas grūtības turpināt studijas pilna laika formā, kas dotu iespēju personalizēt studijas un arī saglabāt studējošā statusu.

Līdzīgi kā citas augstskolas Latvijā, ViA saskaras ar studējošo skaita pakāpenisku samazināšanos, vidēji tie bijuši 5% gadā. Kā iemesls primāri te jāmin negatīvā demogrāfiskā situācija Latvijā kopumā, bet ViA

gadījumā tas saistīts arī ar ViA iepriekšējā perioda stratēģijā noteikto prioritāro studiju un pētniecību virzienu attīstību, konsolidējot vairākas studiju programmas.

Vietējo studējošo internacionalizācijas pieredze veidojas, aktīvi piedaloties Erasmus+ programmas apmaiņas studijās (plūsma atjaunojas pēc COVID-19 pandēmijas), NordPlus programmas finansētu projektu ietvaros (pārsvārā Biznesa vadības un Tūrisma vadības studiju virzienos studējošie), kā arī kopš ViA iesaistīšanās Eiropas Universitātē E³UDRES², šīs alianses rīkoto pasākumu ietvaros. Kopumā starptautisku studiju pieredzi, iesaistoties ilgāka vai īsāka termiņa mobilitātē, gūst nedaudz vairāk nekā 30% no kopējā studējošo skaita ViA. Mērķis būtu vismaz 50% no studējošajiem. Starptautiskās pieredzes gūšana ir būtisks faktors, kas paaugstina amierinātību ar izglītības pieredzi ViA.

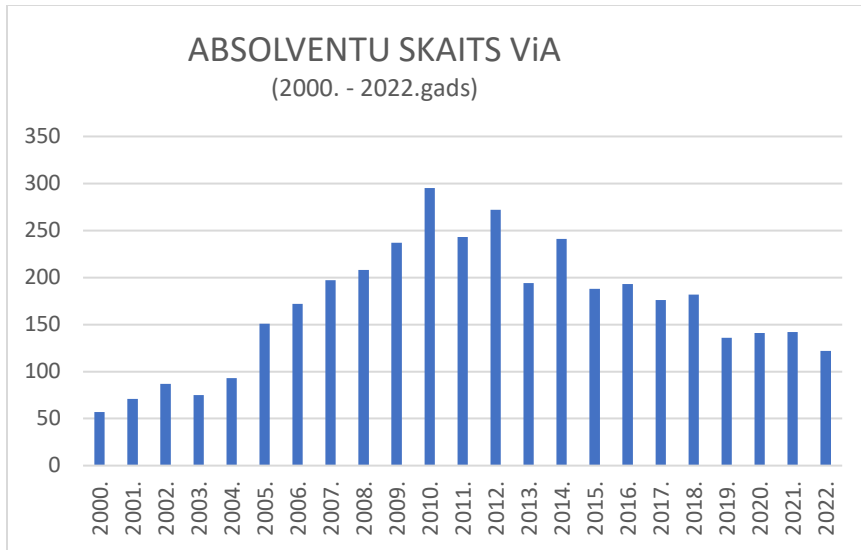
Ārvalstu studējošo skaits ViA saglabājas relatīvi neliels, tā piensums patlaban ir vairāk reputācijas un zīmola jomā, piemēram, ViA izveidoja stipendiju programmu studentiem no Baltkrievijas pēc nelikumīgajām vēlēšanām Baltkrievijā, pēc kurām sākās represijas pret pilsoniski aktīvo sabiedrības daļu un pēc kurām cilvēki aktīvi meklēja iespējas doties emigrācijā. Atsevišķu palīdzības programmu uzreiz pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 2022.gada sākumā ViA izveidoja studējošajiem no Ukrainas, piedāvājot bezmaksas studiju iespējas, vietas kopmītnēs. Šīs aktivitātes plaši atspoguļoja mediji Latvijā, stiprinot ViA tēlu kā augstākās izglītības institūciju, kura atbalsta pilsoniski aktīvo sabiedrību Austrumu partnerības valstīs.

Studiju piedāvājuma attīstībā ViA cieši sadarbojas ar Valmieras novada pašvaldību un Valmieras Attīstības aģentūru, ir piedalījies Valmieras novada stratēģiskās attīstības plānošanā līdz 2030.gadam, ņemot vērā ViA studiju un zinātnes piedāvājumu un attīstības iespējas, galvenos uzsvarus liekot uz aprites ekonomikas, koka ēku būvniecības, ilgtspējīgas attīstības, IKT jomām. Minētās jomas ir iekļautas Valmieras industriālo teritoriju attīstības plānā, un periodā līdz 2030.gadam ir paredzēts radīt 1770 jaunas darba vietas. Pilsētas, novada un reģiona attīstības kontekstā ViA ir definēti šādi uzdevumi: augsti kvalificēta darba spēka sagatavošana, mūžizglītības nodrošināšana un darbaspēka pārkvalifikācija, pētniecības nodrošināšana un inovāciju veicināšana, jaunu uzņēmumu attīstība. ViA sadarbojas ar citiem Vidzemes reģiona novadiem, kā arī ārpus šī reģiona. Stratēģijas īstenošanas procesā jāpanāk, ka novadi daudz plašāk savas attīstības plānošanā iekļauj sadarbību ar ViA tās ekspertīzes jomās.

1.2. Absolventi. Līdz 2023.gada sākumam ViA ir absolvējuši 3924 indivīdi. 3. grafikā atspoguļota absolventu statistika kopš 2000.gada.

3.grafiks. ViA absolventu statistika 2000. – 2022.gads.

Absolventu statistika korelē gan ar kopējām demogrāfijas un migrācijas tendencēm Latvijā, kas uzrāda pakāpeniski sarūkošu iedzīvotāju skaitu², gan ar stratēģiskajām izvēlēm attiecībā uz vairāku studiju programmu optimizēšanu un studiju virzienu integrēšanu sociālo zinātņu blokā iepriekšējās stratēģijas periodā. Maģistrantūras līmenī spēcīga ietekme visās augstskolās Latvijā bija COVID-19 pandēmijai un tai sekojošajai ekonomiskajai krīzei. Visasāk šo ietekmi attiecībā uz studējošo piesaisti izjuta ViA tūrisma studiju virzienā. Krievijas 2022.gada februārī uzsāktais pilna apjoma iebrukums Ukrainā vēl deva papildu triecienu tūrisma nozarei Latvijā, uz laiku gandrīz apstādinot starptautiskā tūrisma plūsmu, kas vēl vairāk samazināja studējošo motivāciju izvēlēties izglītību šajā jomā. Ņemot vērā demogrāfijas tendences, būtisks uzsvars nākamajos ViA attīstības posmos liekams uz starptautisko studentu piesaisti, tajā skaitā, attīstot tālmācības studiju piedāvājumu.

IZM ikgadējais absolventu monitorings, kas uzsākts 2017.gadā, uzrāda labus rezultātus ViA absolventu nodarbinātībai. Piemēram, dati par absolvējušajiem līdz 2020.gadam rāda, ka starp ViA absolventiem 91% ir aktīvi nodarbināti darba tirgū (valstī vidējais augstskolu absolventu nodarbinātības rādītājs šajā pārskata gadā: 82%). Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas absolventi pārsvarā atraduši darbu privātajā sektorā, publisko sektoru kā darba vietu izvēlējušies 13,6% absolventu. Uzņēmējdarbību uzsākuši 11,9% no Biznesa vadības studiju virziena absolventiem, kas ir ceturtais labākais rādītājs starp augstskolām, kas piedāvā studijas šajā tematiskajā jomā. Kopumā savu uzņēmējdarbību uzsākuši 9,22% no visiem ViA absolventiem, kuri pabeiguši studijas pēc 2017.gada. Atalgojuma līmenis trīs gadus pēc absolvēšanas ViA informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas absolventiem pārsniedz valstī vidējo: 31 398 EUR gadā (valstī vidēji šajā tematiskajā grupā: 21 380 EUR).

Darba devēju atsauksmes par ViA absolventiem ir pozitīvas³. Darba devēju skatījumā ViA nodrošina vispusīgi sagatavotus jaunos profesionāļus, kuri spēj elastīgi adaptēties organizācijās un pielāgojas mainīgajām nozaru vajadzībām. Nozaru profesionāļi akcentē digitālo prasmju, svešvalodu zināšanu nepieciešamību, kā priekšrocību darba tirgū min vadības, līderības prasmes, finanšu prasmes, kritisko domāšanu, arī radošu pieeju problēmu risināšanā itin visu programmu absolventiem.

² <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/iedzivotaji/iedzivotaju-skaits/247-iedzivotaju-skaits-un-ta-izmainas>

³ Plašāka informācija un analīze par darba devēju atsauksmēm pieejama studiju virzienu pašnovērtējumu ziņojumos, kas sagatavoti kārtējās starptautiskās akreditācijas ietvaros.

Pamatojoties uz Attīstības stratēģiju, ir jāizstrādā un ViA Senātā jāapstiprina Studiju procesa attīstības plāns. Pamatojoties uz ViA stratēģisko specializāciju, nosakāmi konkrēti mērķi un mērāmi rezultāti katras specializācijas ietvaros.

1.3. Zinātne. Pētnieciskais darbs ViA tiek īstenots divos zinātniskajos institūtos - Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūtā (HESPI), kas izveidots 2013.gadā, un Sociotehnisko sistēmu inženierijas institūtā (SSII), kas ir dibināts 2006.gadā. 2015.gadā ViA reģistrēta zinātnisko institūciju reģistrā.

2019.gadā notikušajā starptautiskajā zinātnisko institūciju izvērtēšanā (ZISI) Latvijā ViA ieguva trīs punktus, kas deva iespēju turpināt darbu kā patstāvīgai zinātniskai institūcijai. 2025.gadā plānota nākamā ZISI.

Zinātniskā darbība ViA tiek balstīta misijās – sabiedrības izaugsmei nozīmīgu izaicinājumu risināšanā, piesaistot starpdisciplināras pētnieku komandas. Prioritāri iepriekšējā stratēģijas periodā tika attīstīti šādi pētniecības virzieni:

- Tautsaimniecības viedās tehnoloģijas un ekobūves,
- Virtuālās realitātes tehnoloģijas un vizualizācija,
- E-studiju pārvaldība un tehnoloģijas,
- Sociotehnisku sistēmu modelēšanas tehnoloģijas,
- Ilgtspējīga tautsaimniecība un zināšanu sabiedrība,
- Komunikācijas ekosistēma un tehnoloģijas,
- Kiberdrošība,
- Ilgtspējīga un aprites būvniecība.

E³UDRES² ietvaros kopš 2019.gada ViA pētnieki sagatavojuši pētījumu pieteikumus, pamatojoties uz aliansē definētajām pētniecības misijām:

- aprites ekonomika,
- labizjūta (*well-being*), sabiedrības novecošanās, sabiedrības un kopienas noturība, dzīvotspēja,
- cilvēka mijiedarbība ar mākslīgo intelektu.

Nākamajā E³UDRES² īstenošanas periodā definētas četras pētniecības misijas, paplašinot iespējas ViA pētniekiem iesaistīties E³UDRES² pētnieku grupās. Šīs misijas ir:

- veselība, labbūtība un sociālā iekļaušana reģionos;
- digitalizācija un zināšanu ietilpīgas (deep tech) tehnoloģijas;
- noturīga ekonomika un inovācijas reģioniem;
- radošās industrijas reģionu identitātei.

Starptautisko pētnieku piesaiste ViA iepriekšējā stratēģijas periodā galvenokārt notikusi Pēcdoktorantūras programmas ietvaros un, izmantojot SAM 8.2.1. pieejamo finansējumu doktorantu un ārvalstu profesoru piesaistei. Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas ietvaros ViA darbojas diasporas pētniece no Somijas, bet projekta “Baltic 100” ietvaros tiek nodarbināta pētniece no Ukrainas. Starptautisko pētnieku skaits un to pavadītā laika apjoms ViA pavisam noteikti ir jākāpina, lai nodrošinātu ViA efektīvāku iekļaušanos starptautiskajā zinātnes aprītē.

2022.gadā ViA īstenošanā bija 43 ar zinātnisko darbību saistīti projekti – gan reģionāla mēroga līgumpētījumi, gan nacionāla mēroga projekti, gan starptautiski, Eiropas Komisijas finansēti projekti.

Indeksēto zinātnisko publikāciju īpatsvars SCOPUS vai Web of Science (WoS) datu bāzēs (1.1. publikācijas) 2022.gadā sasniedza 51% – skat.3.tabulu. 25% no kopējā publikāciju skaita 2022.gadā bija 1.kvartiles (Q1) un 2.kvartiles žurnālos (2021.gadā - 4%), kā arī kopumā pieaug publikāciju skaits kopā ar ārvalstu līdzautoriem (40% no visām publikācijām 2022.gadā).

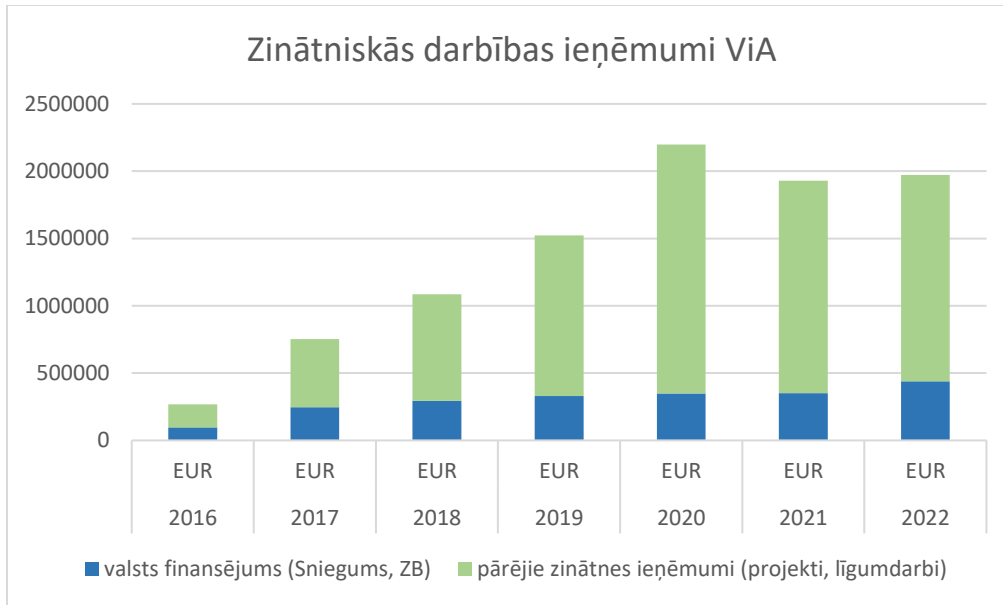
3.tabula. Pārskats par publikāciju skaitu un kvalitāti ViA 2016.-2022.gadā.

Gads	Kopējais publikāciju skaits ViA	1.1. publikāciju skaits	1.1. publikācijas (%)
2016.	46	25	54%
2017.	66	15	23%
2018.	38	5	13%
2019	43	8	18 %
2020	45	21	46 %
2021	55	25	45 %
2022	45	23	51%

Publikāciju vērtēšanas sistēma, pēc kuras tiek aprēķināts zinātnes bāzes finansējuma apjoms zinātniskajām institūcijām, vērsta uz to, ka ne tikai nepieciešamas SCOPUS un WoS datu bāzēs indeksētu žurnālu publikācijas, bet augstāk tiek vērtētas publikācijas Q1 žurnālos. Jaunajā stratēģijas periodā nepieciešams izstrādāt ViA pētnieku publicēšanās stratēģiju, kas ir vērsta uz izcilību, uz augstāku rezultātu sasniegšanu, kā arī katra pētnieka individuālā zinātniskās darbības un attīstības plānu izveidi.

Kopš 2016.gada ViA zinātnē piesaistītais finansējums ir pieaudzis no 267 000 EUR 2016.gadā līdz 1,97 miljoniem 2022.gadā. Dati par zinātnes finansējumu iepriekšējā stratēģijas periodā atspoguļoti 4.grafikā. Lai ViA būtu vēl sekmīgāka kvalitatīvu zinātnisko projektu pieteikumu izstrādē un finansējuma piesaistē, nepieciešams aktīvāks administratīvs atbalsts pētniekiem pieteikumu sagatavošanai, arī intensīvāka studējošo (maģistranti, doktoranti) iesaiste pētniecības projektu pieteikumu sagatavošanā un projektu īstenošanā.

4.grafiks. Pārskats par zinātnes finansējumu ViA 2016.-2022.gadā.

Pamatojoties uz sasniegumiem zinātniskajā darbībā, ViA iepriekšējā stratēģijas periodā ir ieguvusi divu UNESCO katedru tiesības – kopš 2019.gada darbojas UNESCO katedra “Biosfēra un cilvēks”, 2022.gadā tika veikts atkārtots tās darbības izvērtējums, un tika saņemts UNESCO apliecinājums līdz 2027.gadam. 2023.gadā darbu uzsāka UNESCO katedra “Mediju, informācijas pratība un zinātnes pratība”. Abas katedras izveidotas HESPI.

Zinātnisko institūciju starptautiskajā izvērtējumā 2019.gadā ViA novērtēta kā institūcija, kas izvēlējusies savam profilam ļoti piemērotu virzienu fokusēties galvenokārt uz starpdisciplināru pielietojamo zinātni jomās, kas svarīgas reģionu attīstībai, bet tajā pašā laikā uzsvērtā nepieciešamība nodarboties ar fundamentāliem pētījumiem, kas dotu iespējas vairāk publicēties augsta līmeņa starptautiskos žurnālos, uzstāties starptautiskās konferencēs, plašāk iesaistīties starptautiskajā zinātnes aprītē. Starptautisko ekspertu priekšlikums ir fokusēties uz nelielāku skaitu pētniecības tematiem un strādāt ar mazāku projektu partneru skaitu. Abi priekšlikumi jau daļēji ieviesti iepriekšējā stratēģijas periodā, definējot pētniecības misijas un lielāko uzsvāru liekot uz sadarbības turpināšanu ar jau esošiem partneriem, ar kuriem jau veiksmīgi piesaistīti projekti, piemēram E³UDRES² aliansē, pētniecības tīklos Baltijas valstīs u.c.

1.4. Inovāciju veicināšana, uzņēmīguma kultūra. Kopš 2015.gada ViA darbojās Zināšanu un tehnoloģiju centrs (ZTC), kuram noteiktie uzdevumi ir mūžizglītības, sadarbības ar uzņēmējiem un pašvaldībām veicināšana un augstskolas sniegto pakalpojumu dažādošana. Nolūkā aktivizēt mūžizglītības funkciju, 2023.gadā tas pievienots Studiju administrēšanas grupai un noteikta kā akadēmiskā un zinātņu prorektora tiešās atbildības joma. Tas izdarīts, pamatojoties uz apsvērumiem, kas saistīti ar kopējo politikas maiņu Eiropas Savienībā, kur kā studējošais tiek skatīts ikviens indivīds, kas saņem izglītības pakalpojumu no augstskolas neatkarīgi no izglītības formāta. Savukārt inovāciju veicināšanas funkcija (sadarbībā ar uzņēmumiem, nozaru asociācijām u.c. iesaistes pusēm) noteikta kā attīstības prorektora tiešās pārraudzības joma. Kopš 2023.gada ViA darbojas Atvērtais ilgtspējas inovāciju centrs, kā arī ViA kā partneris piedalās vēl piecu atvērto inovāciju centru darbībā E³UDRES² tīklā digitalizācijas un citās jomās.

Sadarbība ar nozarēm, kas arī ir viens no ZTC pārziņā esošajiem jautājumiem, notikusi LIAA vaučeru pieteikumu īstenošanā. Augstskolas sniegto pakalpojumu dažādošanu veiksmīgi īstenojuši pētnieki HESPI, sniedzot konsultācijas un darbojoties kā ekspertiem pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, pašvaldību pasūtītu lietišķo pētījumu īstenošanā, dažādu nacionālu un starptautisku lietišķo projektu

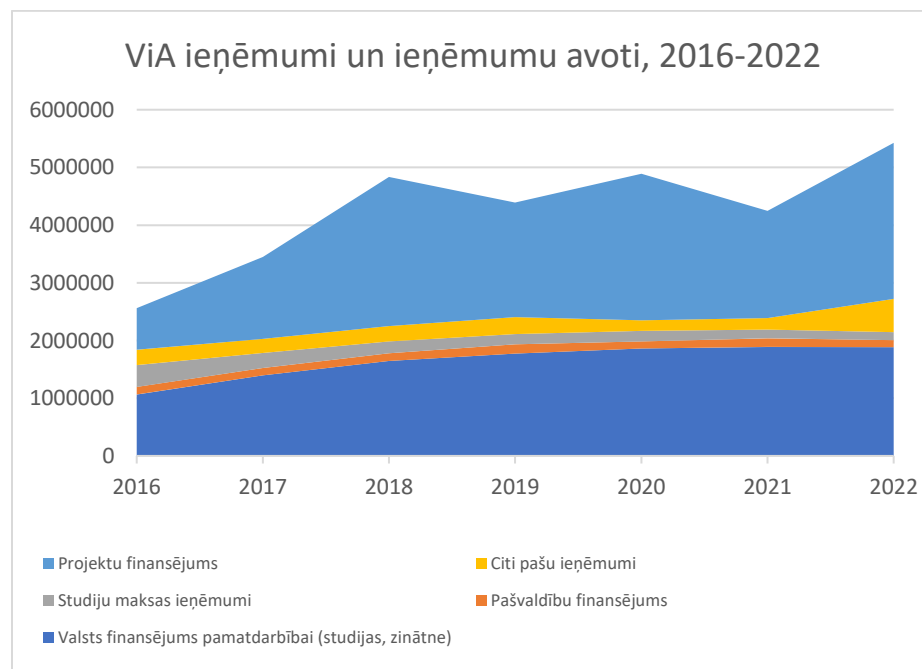
īstenošanā. Gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā ViA atpazīstamību veicinājusi, piemēram, Virtuālās un papildinātās realitātes laboratorijas komanda, kas iesaistījies lielā skaitā dažādu lietišķo pētījumu īstenošanā, sniedzot arī finansiālu ieguvumu augstskolas kopējā budžeta papildināšanai. Kā lietišķo zinātņu augstskolai ViA ir svarīgi attīstīt inovāciju radīšanas kultūru kā daļu no organizācijas kultūras, nodarboties ar pielietojamo zinātņi, kas atbild uz tautsaimniecības vajadzībām, sekmē uzņēmumu starptautisko konkurētspēju, palīdz radīt jaunus zināšanu ietilpīgus produktus un pakalpojumus. ViA ir iespējams komercializēt savu pētījumu rezultātus, kā arī akadēmiskajam personālam un studējošajiem ir iespējams piedalīties jaunuzņēmumu veidošanā.

1.5. Finanšes. ViA ieņēmumu struktūra iepriekšējā stratēģijas periodā lielā mērā balstījies uz diviem galvenajiem finansēšanas avotiem: zinātnes u.c. projektu finansējuma un valsts budžeta finansējuma. Salīdzinoši nelielu budžeta daļu veidoja citi pašu ieņēmumi (piem., maksa par dienesta viesnīcām, kopēšanas pakalpojumi, telpu noma u.tml.), studiju maksas ieņēmumi un Valmieras novada pašvaldības ikgadējais finansējums (skat. 1.attēlu: dati par 2016. – 2022.gadu).

Faktori, kas ietekmē ViA pamatbudžeta plānošanu, ir:

- īstenoto projektu skaits, līgumdarbu skaits, kuru apjoms mainās no gada uz gadu un ir grūti prognozējams, ņemot vērā konkurenci,
- kopējais studējošo skaits (kā rezultātā mainās no IZM piešķirto budžeta vietu skaits), arī mazais maksas studentu skaits – studiju process daļēji ir iekšēji jādotē no citiem ieņēmumiem,
- ViA infrastruktūras ilgtspējīgas izmantošanas un attīstības plāna trūkums, telpu izmantošanas potenciāls netiek īstenots,
- digitālā bāze studiju, zinātnes darba īstenošanai, komunikācijas uzturēšanai ar dažādām mērķauditorijām (mājas lapa, ViA lietotne), kuras atjaunošanai steidzami nepieciešamas būtiskas investīcijas.

1.attēls. ViA ieņēmumu struktūras izmaiņas 2016. – 2022.gadā.

1.6. Personāls

Personāla skaits (strādā uz darba līguma pamata) iepriekšējā stratēģijas periodā ViA ir pieaudzis – no 110 līdz 125 cilvēkiem. Vēlētā akadēmiskā personāla skaits pieaudzis no 56 līdz 70 darbiniekiem, no kuriem gan 2016.gadā, gan 2022.gadā sievietes bijušas 58%. Vēlētā personāla īpatsvars ar doktora grādu no 2016.gada pieaudzis no 50% līdz 58%. 2016.gadā ViA strādāja pieci profesori. 2022.gadā ViA nodarbināja sešus profesorus. 2022.gada nogalē 14 personāla pārstāvji studēja doktorantūrā. 13 personāla pārstāvjiem 2022.gadā bija Latvijas Zinātnes padomes eksperta statuss. Vidējais vēlētā personāla vecums nedaudz pieaudzis: no 46,3 gadiem 2016.gadā līdz 48,5 gadiem 2022.gadā. Jaunajā Stratēģijas periodā jātiecas uz aptuveni šāda paša vidējā personāla vecuma saglabāšanu, izvirzot uzdevumus personāla atjaunotnei.

Viesdocētāju skaits pa gadiem bijis atšķirīgs, bet arī pieaudzis no 82 personām 2016.gadā līdz 123 personām 2022.gadā. Apmēram 10% viesdocētāju bijuši no ārvalstīm. Tas atspoguļo tendenci, ka studiju programmu kvalitātes nodrošināšanai ViA piesaista ārvalstu docētājus, arī nozaru profesionāļus, un tas notiek visos studiju līmeņos.

Administratīvā personāla skaits pa gadiem nav būtiski mainījies: 2016.gadā tie bija 54 darbinieki, bet 2022.gadā – 55 darbinieki.

Nākamajā stratēģijas periodā ir jāievieš Latvijā plānotais akadēmiskā personāla karjeras modelis. Jāveicina ViA vēl aktīvāka iekļaušanās starptautiskos zinātnes tīklos, tajā skaitā akadēmiskā personāla iesaistīšanās starptautiskās pētnieku grupās, kā arī ārvalstu doktorantu, viespētnieku piesaiste no ārvalstīm. 2021. – 2027.gada plānošanas periodā kā prioritāte nacionālā līmenī ir izvirzīta zinātnes cilvēkkapitāla attīstīšana, arī zinātnes personāla atjaunotne un zinātnieku skaita palielināšana⁴. ViA gadījumā ļoti liels uzsvars liekams uz jauno zinātnieku paaudzes veidošanu ar ViA īstenoto doktorantūru palīdzību, īpaši tādās specifiskās nišas jomās kā kibernetika, virtuālā un papildinātā realitāte, kur jauno speciālistu trūkst.

1.7. Korporatīvās pārvaldības sistēmas novērtējums. ViA korporatīvās pārvaldības sistēma ir veidota atbilstoši aktuālajam normatīvajam ietvaram augstākās izglītības jomā. Labi funkcionējoša pārvaldības sistēma jaunās Stratēģijas periodā ir viens no priekšnosacījumiem ViA mērķu sasniegšanai. Atbilstoši Augstskolu likumam un ViA Satversmei galvenās ViA lēmējinstiūcijas ir Satversmes sapulce, ViA padome, Senāts, rektors, Akadēmiskā šķirējtiesa. Struktūrvienību līmenī darbojas fakultāšu domes, zinātnisko institūtu zinātniskās padomes. Visas galvenās lēmējinstiūcijas savā darbībā ievēro labas pārvaldības principus, tādus kā atbilstība likumam, atklātība, līdzdalība, atbildība, orientēšanās uz konsensu, efektivitāte, ētiska rīcība, taisnīgi un pārdomāti lēmumi un koleģialitāte. Satversmes sapulcē, Senātā, arī struktūrvienību lēmējinstiūcijās tiek nodrošināta ViA studējošo pārstāvēniecība, visi būtiskie lēmumi tiek sagatavoti un saskaņoti sadarbībā ar studējošajiem.

Ētika un atbilstība. Savā darbībā ViA vadība un personāls ievēro augstus ētikas standartus, nodrošina darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām, neiesaistās darbībās, kas var kaitēt ViA interesēm.

Lomas, pienākumi un atbildība. Lēmējinstiūciju lomas un pienākumus regulē ViA Satversme, kā arī attiecīgo lēmējinstiūciju nolikumi, rektoram – amata apraksts. Visi minētie normatīvie akti ir atjaunoti 2022.gadā, pamatojoties uz izmaiņām Augstskolu likumā un citos normatīvajos aktos. Aktuālās normatīvo aktu redakcijas pieejamas ViA mājas lapā: <https://va.lv/lv/par-via/dokumenti>. Operatīvu ViA darbības analīzi savās atbildības jomās vismaz reizi ceturksnī veic ViA Padome. Reizi gadā par ViA darbību rektors sniedz ziņojumu Satversmes sapulces sēdē. Ik gadu Satversmes sapulces Revīzijas komisija padziļināti analizē kādu ViA attīstībai svarīgu jomu, iegūtie secinājumi tiek izmantoti nākamā gada operatīvo mērķu noteikšanai ViA vadības komandai. Struktūrvienību līmenī studiju programmu un virzienu direktori ir

⁴ <https://likumi.lv/ta/id/327732-par-eiropas-savienibas-kohezijas-politikas-programmu-2021-2027-gadam>

atbildīgi par ikgadējo pašnovērtējuma ziņojumu sagatavošanu un virzīšanu apstiprināšanai fakultātē un Senātā. Institutu direktori ik gadu sniedz pārskatu par institūtu darbību institūtu Zinātnes padomēs, sagatavo pārskatu iekļaušanai vadības ziņojumam ViA Satversmes sapulcē.

Atklātība un caurskatāmība. ViA publisko informāciju par savu darbību pamatojoties uz spēkā esošo normatīvo regulējumu attiecībā uz augstskolām. Brīvi pieejami digitālā formātā ir ViA darbību regulējošie dokumenti: <https://va.lv/lv/par-via/dokumenti>, kā arī studiju virzienu ikgadējie pašnovērtējuma ziņojumi, pamatojoties uz Augstskolu likumu un ikgadējo pārskatu par ViA zinātnisko darbību, Zinātniskās darbības likumu (turpat). Ikgadēju kontroli pār ViA finanšu izlietojumu veic neatkarīgs ārējais revidents.

Interesu konflikta novēršana. Rektoram un prorektoriem ir noteikts valsts amatpersonas statuss, kas izslēdz to darbību ārpus amata pilnvarām, lai novērstu personisko vai mantisko ieinteresētību savā darbībā. Darbiniekiem ar amatpersonas statusu katru gadu jāiesniedz valsts amatpersonas deklarācija. Interesu konflikta veidi un pasākumi interešu konflikta situāciju novēršanai noteikti ViA iekšējās kontroles un risku vadības sistēmas politikā. ViA ir izdots rīkojums, ar kuru tiek izveidotas iepirkumu komisijas; iepirkumu komisijas locekļi ir valsts amatpersonas; iepirkumu process tiek īstenots Elektroniskajā iepirkumu sistēmā (EIS). ViA ir izstrādāta Trauksmes celšanas kārtība.

Ieinteresētās puses. ViA savā darbībā analizē gan savu ietekmi uz iesaistes pusēm, gan arī ņem vērā iesaistes pušu iespējamo ietekmi uz ViA darbību. ViA atbildīgi attiecas pret sadarbību ar iesaistes pusēm. Stratēģijas izstrādes gaitā ir veikts iesaistes pušu kartējums, nosakot stratēģiski nozīmīgās iesaistes puses gan reģionālā, gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā (skat. Stratēģisko daļu).

Ilgspējas jautājumu iekļaušana ViA dienaskārtībā. ViA izvirza un īsteno ilgspējīgas attīstības mērķus. Būtisks instruments, kā līdz šim tas veikts, ir bijusi iesaiste Eko skolu kustībā, savulaik kļūstot par pirmo Eko augstskolu Latvijā. Nākotnē jāpieliek pūles, lai ikvienam darbiniekam, studējošajiem, arī sadarbības partneriem ViA kopienā būtu iespēja vēl labāk izprast sava darba ilgspējas dimensijas – gan studijās, gan pētnieciskajā darbā, iesaistoties inovāciju veicināšanā, kā arī ViA darbības ikdienas procesos un attīstības plānošanā. Uz ViA neattiecas Korporatīvās ilgspējas ziņošanas direktīva⁵, bet, pamatojoties uz Direktīvas saturu, ViA ikgadējā pārskatā par Stratēģijas izpildi jaunajā Stratēģijas periodā varētu tikt iekļauta analīze par dažādiem ilgspējas aspektiem, piemēram, risku analīze, kas saistīti ar ilgspējas jautājumiem; ViA iespējas, kas saistītas ar ilgspējas jautājumiem, Stratēģijas īstenošana attiecībā uz ilgspējas jautājumiem, pamatojoties uz Rīcības programmās izvirzītajiem uzdevumiem, iekļaujot plānus ilgspējas pasākumiem, tajā skaitā finanšu un investīciju plānus. ViA darbībā attiecināmās būtiskākās ilgspējas tēmas ir klimats un aprites ekonomika, digitālā iekļaušana, digitālā drošība, iekļaujoša un taisnīga un uz izaugsmi vērsta sabiedrība, laba darba vide un organizācijas pārvaldība.

2. ViA Stratēģijā 2016.-2020. (spēkā līdz 2022.gadam) definētie rezultatīvie rādītāji (snieguma indikatori) un to izpilde

Rezultatīvo rādītāju (snieguma indikatoru) izvēli ViA Stratēģijas 2016.-2020.izstrādē noteica IZM rekomendācijas, kā arī prognozes par izglītības un zinātnes politikas īstenošanas gaitu Latvijā. Līdz ar to virknē indikatoru, novērtējot ārējo faktoru ļoti augsto ietekmi, tika iezīmēti divi izpildes scenāriji, pamatojoties uz Nacionālā attīstības plāna 2014 – 2020 indikatoriem, Augstākās izglītības un Zinātniskās darbības likumos iezīmētajiem finansējuma apjomiem. Tika īstenots trešais, sākotnēji Stratēģijā neiezīmēts scenārijs, jo valstī pieejamā finansējuma apjomi bija mazāki pat par izvirzīto pesimistisko/piesardzīgo scenāriju. Šī pieredze ir izvērtēta, izstrādājot Stratēģiju 2023.-2028.gadam.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2464>

4.tabula. Pārskats par ViA Stratēģijā 2016.-2020. ietvertoto rezultatīvo rādītāju izpildi.

Rādītājs	Bāze (2016)	2018	2019	2020	2021	2022	2020 (1.scenārijs)	2020 (2.scenārijs)	Komentāri par rādītāju sasniegšanu: Jā/Nē
Izglītība un zināšanu pārnese									
Studenti									
Valsts budžeta finansēti, skaits	468 (SZF – 222; IF – 246)	576 (SZF – 341; IF – 235)	551 (SZF – 308; IF – 243)	526 (SZF – 286; IF – 240)	511 (SZF – 279; IF – 232)	473 (SFZ – 248; IF – 225)	630	1000	Nē
Pārējie, skaits (t.sk. ārvalstu studenti)	355 (SZF – 288; IF – 67)	166 (SZF – 110; IF – 56)	164 (SZF – 97; IF – 67)	169 (SZF – 70; IF – 99)	147 (SZF – 63; IF – 84)	162 (SZF – 53; IF – 109)	250	400	Nē
Ārvalstu studenti ar savu finansējumu, skaits	26 (SZF – 1; IF – 25)	18 (SZF – 1; IF – 17)	21 (SZF – 1; IF – 20)	15 (SZF – 6; IF – 9)	18 (SZF – 11; IF – 7)	18 (SZF – 9; IF – 9)	110	200	Nē
ViA apmaiņas studenti ārvalstīs studijās un praksē, skaits	71 (SZF – 63; IF – 8)	74 (SZF – 72; IF – 2)	42 (SZF – 39; IF – 3)	30 (SZF – 29; IF – 1)	37 (SZF – 32; IF – 5)	22 (SZF – 21; IF – 1)	100	150	Nē
ViA absolventu ar ārvalstu pieredzi % no kopējā absolventu skaita	20%	24%	23%	24%	21%	16%	30%	37%	Nē
Ārvalstu vai apmaiņas studentu skaits ViA (minimālais ilgums 2 nedēļas)	52	44	39	27	20	12	100	150	Nē
Baltijas starptautiskās vasaras skolas dalībnieku skaits	8	25	0	0	0	0	20	30	Jā
Kopīgo/dubult-grādu studiju programmu studentu skaits	15 (SZF – 15; IF – 2)	10 (SZF – 10; IF – 5)	IF: 7	IF: 9	9 (SZF – 9; IF – 8)	24 (SZF – 14; IF – 10)	30	50	Nē
Akadēmiskais un zinātniskais personāls									
Ar zinātņu doktora grādu (%)	52% (SZF – 36%; IF – 16%)	56% (SZF – 52%; IF – 61%)	59% (SZF – 55%; IF – 71%)	53% (SZF – 49%; IF – 62%)	54% (SZF – 47%; IF – 69%)	58% (SZF – 55%; IF – 69%)	Kopā 60% vēlētā akadēmiskais		Jā

							kā un zinātniskā personāla ar doktora grādu		
Docētāju skaits, kas ir lasījuši lekcijas ārvalstu augstskolās	8 (SZF – 7; IF – 1)	9	14 (SZF – 12; IF – 2)	15 (SZF – 12; IF – 3)	0	7 (SZF – 7; IF – 0)	14		Jā
Docētāju skaits % no kopējā skaita, kas ir lasījuši lekcijas ārvalstu augstskolās	14%	15%	23%	23%	0%	10%	25%		Jā
Ārvalstu viesdocētāju skaits ViA	22	35	39	14	9	17	20		Jā
Ārvalstu augstskolu skaits, kurās ViA docētāji veikuši akadēmisko darbu	20	8	12	10	0	5	14		Jā
Ārvalstu viesdocētāju skaits % no kopējā akadēmiskā personāla skaita	13%	13%	29%	22%	13%	23%	35%		Jā
Docētāju dalība profesionālajās organizācijās	19 (SZF – 14; IF – 5)	24 (SZF – 16; IF – 8)	34 (SZF – 19; IF – 15)	46 (SZF – 36; IF – 12)	77 (SZF – 65; IF – 12)	38 (SZF – 29; IF – 9)	24		Jā
Docētāju dalība studiju akreditāciju komisijās kā ekspertiem	10	5 (SZF – 5; IF – 0)	9 (SZF – 8; IF – 1)	12 (SZF – 10; IF – 2)	4 (SZF – 4; IF – 0)	3 (SZF – 3; IF – 0)	20		Nē
Studiju virzieni un programmas									
Virzieni	6 (SZF – 4; IF – 2)	6 (SZF – 4; IF – 2)	6 (SZF – 4; IF – 2)	6 (SZF – 4; IF – 2)	5 (SZF – 3; IF – 2)	5 (SZF – 3; IF – 2)	5	5	Jā
Studiju programmas	16	20	21	22	18	17	19	20	Jā
Studiju programmas svešvalodās	6	5	9	10	10	10	9	10	Jā
Absolventu skaits									
	193 (SZF – 130; IF – 63)	182 (SZF – 121; IF – 61)	136 (SZF – 79; IF – 57)	145 (SZF – 103; IF – 42)	142 (SZF – 95; IF – 47)	112 (SZF – 65; IF – 47)	205	322	Nē

Mūžizglītības un atvērtās universitātes kursu klausītāji, tai skaitā no uzņēmumiem un individuālie									
	108	153	612	122	78	209	130		Jā
Absolventu nodarbinātība									
	92% (SZF – 91%; IF – 94%)	73,89% (SZF – 89,78%; IF – 60%)	71,96	86,49	80%		90%		Jā
Aktīvo starptautisko prakšu līgumu skaits									
	50	0	26	11	20	9	50	55	Nē
						Zinātne, zināšanu pārnese un ideju līderība			
Realizēto (uzsākto) pētījumu skaits									
No tiem pēc finansēšanas avota reģionālie	4	2	1	0	0	4	6	8	Jā
No tiem pēc finansēšanas avota nacionālie	9	4	1	7	5	2	10	10	Jā
No tiem pēc finansēšanas avota starptautiskie	2	6	7	7	9	6	6	8	Jā
Iesniegto projektu pieteikumu skaits									
No tiem pēc finansēšanas avota nacionālie	3	11	4	13	12	7	8	12	Jā
No tiem pēc finansēšanas avota starptautiskie	15	20	18	19	15	16	20	22	Jā
Pētījumu rezultāti (vidējais gadā, ņemot vērā pēdējos 3 gadus)									
Starptautiskās publikācijas	25	4 (vidēji 15)	39	26	48	40	50		Nē
Sabiedriska labums	21	38 (vidēji 36)	6	6	11	18	45		
Uzņēmumu izveides veicināšana (<i>spin-off</i> , <i>start up</i> , mikro uzņēmumi)	5	10	10				10		Jā
Konferences									

Starptautiskās zinātniskās konferences (ViA organizē)	1	0	2	0	1	0	1	2	Jā
Starptautiskās zinātniskās konferences (ViA kā partneris)	0	0	1	1	0	1	1	2	Jā
Akadēmiskā/zinātniskā personāla dalība ar referātiem	24	48	17	15	20	26	50	50	Jā
Citi pasākumi ideju līdzības nodrošināšanai									
Semināri, forumi u.tml., skaits	10	125	124	62	51	74	10		Jā
ViA docētāju kā ekspertu viedokļu publicēšana medijos, skaits	2716	2766	3139	2349	2614	2469	30	40	Jā
Finansējums									
Valsts budžeta finansējums zinātnei	172 027	853 867	1.082.444	1450002	1457507	1154057	350 000	450 000	Jā
Pašvaldības finansējums zinātnei	20 000	20 000	15.000	10000	0	0	30 000	40 000	Nē
Trešo pušu finansējums zinātnei (pasūtījumi, projekti)	61 739	212 468	424.566	738162	472149	664228	200 000	300 000	Jā
Valsts budžeta finansējums studijām	965 440	1 236 054	1276531	1324947	1474854	1418678	1 404 242	1 844 290	Nē
Trešo pušu finansējums studijām	380 154	205 129	179537	185539	151835	138025	320 025	512 040	Nē
Finansējums attīstībai									
Infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes attīstībai		1 153 276	255129	0	0	90276	525 000		Jā

3. Ārējās vides, konteksta analīze

Šajā nodaļā sniegta analīze par globālajām un nacionālajām tendencēm sabiedrības attīstībā, ekonomikā, veikta starptautiska, nacionāla un reģionāla līmeņa attīstības plānošanas dokumentu analīze, nosakot to ietekmi uz ViA darbības attīstību (5.tabula).

Globālās tendences. Inovāciju un pētniecības rezultātu komercializēšanas spēja, atvērtība sadarbībai ar industrijām, publisko pārvaldi, sabiedrību, elastīgs un personalizēts studiju piedāvājums un darba tirgū

pieprasītu prasmju apguves nodrošināšana mūžizglītības formātā – šie ir daži centrālie aspekti, kas tiek izcelti, runājot par nepieciešamību augstskolām transformēties visā pasaulē⁶.

Seši galvenie uzdevumi augstākās izglītības, zināšanu un inovāciju radīšanā, kas izriet no dažādiem starptautiskiem plānošanas dokumentiem un kuri ir aktuāli ViA kā lietišķo zinātņu augstskolai ar nozīmīgu starptautisko iesaisti:

- Nepieciešamība nodrošināt studējošajiem daudzinstītūciju mācīšanās pieredzi – pretēji izglītības iegūšanai tikai vienā instītūcijā, ko ViA var nodrošināt, pilnvērtīgi izmantojot iespējas E³UDRES² tīklā, kā arī citu partnerību ietvaros. Eiropas Universitāšu asociācija (2021)⁷ radījusi konceptu “augstskolas bez sienām” – augstskolas ir atvērtas, iesaistītas sabiedrības procesos, ar misijās balstītu pētniecību, inovāciju veicināšanu kalpo sabiedrībai. Augstskolām jāklūst par sabiedrības pārmaiņu virzītājspēku caur atvērtas, transformējošas pār-nacionālas zināšanu un pētniecības telpas veidošanu;
- Pastiprināta pievēršanās nākotnes/ caurviju (future/ transversal) prasmju integrēšanai studiju procesā, ko ViA var nodrošināt, turpinot attīstīt interaktīvas studiju metodes un pilnveidojot docētāju kompetenci, lai sekmētu augsti kvalificētu, profesionālu un adaptīvu speciālistu sagatavošanu;
- Mūžizglītības piedāvājums kļūst līdzvērtīgi svarīgs pilna laika studiju nodrošināšanai, jo nodrošina ātru pieeju mainīgajā darba tirgū nepieciešamām prasmēm un zināšanām, ko ViA var īstenot, attīstot savu darbību mūžizglītībā, ViA kontekstā – īpaši pievēršoties mūžizglītībai kā faktoram, kas ietekmē reģionu līdzsvarotu attīstību;
- Nepieciešamība augstskolām īstenot plašu sadarbību ar iesaistītajām pusēm pētniecībā un inovācijās, piedāvājot risinājumus sarežģītām problēmām, izmantojot starpdisciplināras pieejas, ko ViA var veikt, īstenojot attīstības savu misiju būt par inovāciju, zināšanu radīšanas un pētniecības kopienas virzītājspēku, veicinot augsti kvalificēta pētniecības un attīstības cilvēkkapitāla piesaisti, attīstot talantus un prasmes ViA iekšienē. Tiek izcelts, ka augstskolas atrodas unikālā pozīcijā⁸: kā organizācijas, kas orientējas uz ilgtermiņa sabiedrības ieguvumiem, tās nedarbojas tīru peļņas vai politiskā kapitāla mērķu vārdā, tāpēc augstskolas veiksmīgi var būt centri daudz-aktoru sadarbībai, kurā līdzdarbojas privātais, valsts sektors, kā arī pilsoniskā sabiedrība.
- Ārējo faktoru monitorings un to ietekmes paredzēšana kā daļa no augstskolas darbības plānošanas, sekojot līdzi darba tirgus izmaiņām, vides/klimata pārmaiņām, tehnoloģiju attīstībai un digitalizācijai, cilvēku rīcības un vides izmaiņu izraisītai migrācijai, kas nosaka starpkultūru kompetences nepieciešamību. Šo uzdevumu ViA var īstenot, veicot apkārtējās vides visaptverošu monitoringu, esot daļai no progresīvās un uz izaugsmi vērtās augstākās izglītības kopienas, sadarbojoties ar tādām organizācijām kā Universitāšu un industrijas inovāciju tīklu (UIIN), Eiropas Augstākās izglītības instītūciju asociāciju (EURASHE) un citām;
- Sabiedrības noturības stiprināšana ar zinātniskuma kultūras veidošanu, medijpratības, politiskās izglītības un pilsoniskās līdzdalības veicināšanu⁹, ko ViA īsteno un var pastiprināti veikt ar pētniecības un izglītības pasākumiem Latvijā, kā arī iesaistoties attīstības sadarbībā.

Tendences Latvijā. Vienīgais politikas plānošanas dokuments Latvijā, kurā aplūkoti tikai augstākās izglītības attīstības jautājumi, ir Augstākās izglītības padomes izstrādātā koncepcija “Latvijas augstskolas

⁶ <https://www.unesco.org/en/articles/careers-post-millennials-driving-future-science-engineering-and-innovation>; <https://www.uuin.org/product-category/fut-thoughtbooks/>; IZM mājas lapā pieejamie Pasaules Bankas pētījumi: <https://www.izm.gov.lv/lv/pasaules-bankas-petijums>

⁷ <https://www.youtube.com/@europeanuniversityassociation4050>

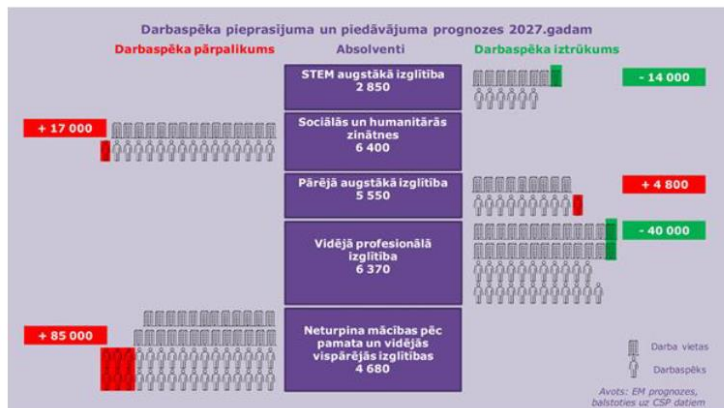
⁸ <https://eua.eu/resources/publications/757-trends-2018-learning-and-teaching-in-the-european-higher-education-area.html>

⁹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707>

2030". Tajā paustais stratēģiskais mērķis augstskolām ir: kļūt par pozitīvu sociālo, ekonomisko un politisko pārmaiņu un ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanas dzinēj spēku, stiprinot Latvijas tautas drošumspeju, un saglabājot un attīstot Latvijas kultūras pamatvērtības¹⁰. OECD attiecībā uz Latviju kā faktoru, kas ietekmē izglītības sektoru, izceļ nepieciešamību mazināt ienākumu nevienlīdzību starp dažādiem reģioniem, kas būtu panākams ar ekonomiskās darbības stimulēšanai ar augstāku pievienoto vērtību, ar iedzīvotāju izglītības līmeņa paaugstināšanu, konkurētspējīgu produktu un pakalpojumu radīšanai nepieciešamo prasmju attīstību¹¹. Tāpat augstskolas attīstības plānošanā vērā ņemama aizvien pieaugošā iedzīvotāju mobilitāte, sabiedrības novecošanās un veselības saglabāšanas jautājumi. Gan OECD, gan Eiropas Komisija pētījumos par nākotnes attīstības virzieniem Eiropas valstīs, arī Latvijā īpaši akcentē tehnoloģiju attīstību un digitālās transformācijas nepieciešamību. Salīdzinot ar citām OECD un Eiropas Savienības valstīm, Latvija ievērojami atpaliek digitālo tehnoloģiju izmantošanā (gandrīz pusei iedzīvotāju joprojām trūkst digitālo pamatprasmju). Nākotnē norises Latvijas ekonomikā turpinās ietekmēt tirgus globalizācija, starptautiska uzņēmējdarbības vide, sadarbība un globālas vērtību ķēdes, kā arī aktīva tehnoloģiju un pētniecības sasniegumu izmantošana produktu un pakalpojumu attīstībā¹². Kā bieži tiek izcelts, tad Latvijai šajā ziņā ir salīdzinoši zemi darba produktivitātes rādītāji, ko ietekmē Latvijas uzņēmumu nepietiekamā inovētspēja, jauno tehnoloģiju izmantošana un iesaiste dažādu produktu ražošanā pasaulē (globālajās vērtību ķēdēs). Ekonomiskie procesi ir cieši saistīti ar orientāciju uz videi draudzīgu pieeju resursu izmantošanā - aprites ekonomiku un ilgtspējīgu patēriņu. Vides, klimata krīzes un resursu ilgtspējas jautājumi ir īpaši aktuāli, ņemot vērā vides piesārņojumu un dabas katastrofu skaita pieaugumu.

Nodarbinātības struktūras izmaiņas Latvijā notiek, samazinoties pieprasījumam pēc zemas kvalitātes profesijām, bet pieaugot pieprasījumam pēc darbiniekiem augsto un vidēji augsto tehnoloģiju nozarēs, īpaši IKT jomā un augstas kvalifikācijas profesijās. 2.attēls atspoguļo Ekonomikas ministrijas prognozes par darbaspēka pieprasījuma izmaiņām līdz 2027.gadam.

2.attēls. Ekonomikas ministrijas prognozes par darba spēka pieprasījumu un piedāvājumu līdz 2027.gadam.

EM prognozē, ka Latvijā līdz 2027.gadam saglabāsies augstākās kvalifikācijas dabaszinātņu, IKT un inženierzinātņu speciālistu deficīts. Vienlaikus tiek prognozēts augstākās kvalifikācijas speciālistu ar izglītību sociālajās un humanitārajās, kā arī komerciālajās zinātnēs pārpalikums - līdz ~17 tūkstošiem 2027. gadā. Ir skaidrs, ka nākotnes profesijas primāri balstās zināšanās, prasmēs un kompetencēs, kas saistītas ar

¹⁰ https://www.aip.lv/files/publikācijas/AIP_Koncepcija_2030_pilna_versija.pdf

¹¹ <http://www.oecd.org/education/trends-shaping-education-22187049.htm>

¹² <https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

digitālajām tehnoloģijām, darbā ar datiem, mākslīgo intelektu, jaunajām tehnoloģijām, gan arī prasmēs, kas nodrošina veiksmīgu procesu pārvaldību un cilvēku mijiedarbību profesionālā vidē (tirgvedības, pārdošanas u. c. jomās)¹³. Gan ViA iegūtie dati Stratēģijas sagatavošanas posmā, gan arī dažādi citi pētījumi apliecina, ka darba devējiem svarīgas tādas prasmes kā radošums, problēmu risināšana, sarunu vadīšana, kritiskā domāšana, prasme strādāt komandā, sociāli emocionālā kompetence, starpkultūru komunikācijas prasme, prasme pielāgoties un vadīt pārmaiņas. Tas nozīmē, ka ViA jau īstenotās iestrādes par starpdisciplināra izglītības satura veidošanu būs būtiska priekšrocība, lai nodrošinātu speciālistu sagatavošanu, kuri absolvējot dodas darba tirgū gan ar labām IKT prasmēm, gan arī ar sociālo zinātņu kompetencēm.

Attiecībā uz augstāko izglītību tiek izcelts, ka gaidāmās būtiskās izmaiņas Stratēģijas īstenošanas periodā būs saistītas ar akadēmiskā personāla kvalitātes nostiprināšanu un ilgtspējīgas akadēmiskās karjeras nodrošināšanu – jauna akadēmiskās karjeras modeļa ieviešanu, tajā skaitā arī finansēšanas principu maiņu, kas paredz pētnieciskās un pedagoģiskās darbības sabalansētību. Politikas plānošanā uzsvars tiek likts uz augstākās izglītības izcilības veicināšanu, kas ietver modulāru, elastīgu un prasmju pilnveidi veicinošu, pētniecībā balstītu studiju un tālākizglītības programmu attīstību. Stratēģijas īstenošanas posmā ir paredzama pāreja uz ciklisku institucionālo akreditāciju, kura balstīsies uz augstskolas kā institūcijas novērtējumu: darbības atbilstību institūcijas tipam, stratēģiskajām specializācijām, integrālu visas augstskolas vadību.

Pieaugušo izglītībā nepieciešama kultūras un domāšanas maiņa, uzlabojot gan darba devēju, ganņēmēju izpratni par regulāru prasmju pilnveides un jaunu prasmju iegūšanas nozīmi. Tiek norādīts, ka patlaban kopumā ir zema darbaņēmēju motivācija iesaistīties mūžizglītības pasākumos, tā ir sistemātiski jāveicina nacionālā līmenī. ViA šajā jomā var nodrošināt elastīgu, aktuālu mūžizglītības piedāvājumu, kas atbilst darba tirgus situācijai, indivīdu mācību vajadzībām, piedāvājot dažādus apmācību formātus, piemēram, mācības tiešsaistē, tālmācību utt. Bez tam ViA var nodrošināt daudz plašāku ārpus formālās izglītības apgūto kompetenču kā profesionālās kvalifikācijas noteiktas daļas atzīšanu.

Pētniecības, attīstības un inovāciju sistēma (P&A&I) Latvijā attīstās, tomēr Latvija tiek raksturota kā mērens inovators Eiropas mērogā¹⁴. Vērojami ilgstoši zemi ieguldījumi P&A&I jomā, tajā skaitā zema privāto investīciju daļa. Latvijas uzņēmējdarbību raksturo zems inovāciju līmenis, dominē zemas pievienotās vērtības produkti, augsta resursu intensitāte, sadarbības un integrācijas trūkums globālajās vērtību ķēdēs. 5% lielo uzņēmumu tautsaimniecībā ģenerē 90% ienākumu, tomēr arī šajā sektorā neīsteno augsta riska projektus (turpat). Kā pētniecības un inovāciju sistēmas galvenie izaicinājumi tiem minēta cilvēkkapitāla kvantitatīvas un kvalitatīvas jaudas palielināšana, kur Latvijā nodarbināto skaits joprojām ir kritiski zems (~50% no Eiropas Savienības vidējā), īpaši RIS3 jomās un reģionos. ViA iespējas P&A&I veicināšanai ir iesaistīties reģionālajos un starptautiskajos pētniecības un inovāciju sadarbības tīklos, mērķtiecīgi attīstīt savu inovāciju kompetenci, fokusēties uz pielietojamu zināšanu radīšanu.

Tālāk 5. tabulā ir sniegts pārskats par Stratēģijas izstrādē vērā ņemtajiem Eiropas, nacionālā un reģionālā mēroga attīstības plānošanas dokumentiem, kuri iekļauj mērķus izglītībā, zinātnē, inovāciju radīšanā un reģionālajā attīstībā. Tabulā arī novērtēta šajos dokumentos iekļauto vīziju, mērķu un uzdevumu ietekme uz ViA darbības plānošanu Stratēģijas īstenošanas periodā.

5. tabula. Aktuālo politikas plānošanas dokumentu pārskats izglītības, zinātnes un inovāciju jomā.

¹³ World Economic Forum. (2021). Education and Skills. [Pasaules Ekonomikas forums. Izglītība un prasmes]. Available: <https://www.weforum.org/agenda/archive/education/>

¹⁴ <https://likumi.lv/ta/id/327732-par-eiropas-savienibas-kohezijas-politikas-programmu-2021-2027-gadam>

Dokumenta nosaukums	Saturs	Ietekme uz ViA darbības attīstību
Starptautiska līmeņa dokumenti		
ANO rezolūcija "Ilgtspējīgas attīstības programma 2030"	4.Ilgtspējīgas attīstības mērķis: Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas. Paredz vienlīdzīgu pieeju kvalitatīvai augstākajai izglītībai neatkarīgi no dzimuma, vecuma un sociālā stāvokļa. 4.4.apakšmērķis: Līdz 2030. gadam ievērojami palielināt to jauniešu un pieaugušo skaitu, kuriem ir nodarbinātībai, pienācīgas kvalitātes darba veikšanai un uzņēmējdarbībai piemērotas prasmes — tostarp tehniskās un profesionālās prasmes	Kvalitatīva un visiem pieejama izglītības piedāvājuma attīstīšana augstākās izglītības līmenī. Uzņēmējdarbības prasmju veicināšana visās studiju programmās
ES Ilgtermiņa attīstības stratēģija 2050 "Tīra planēta visiem"	ES mērķis ir panākt, ka līdz 2050. gadam Eiropa kļūst klimatneitrāla. Visu ekonomikas nozaru (enerģētika, rūpniecība, transports, būvniecība, lauksaimniecība mežsaimniecība) transformācijai tiek paredzētas investīcijas tehnoloģiskos risinājumos un atbilstošu rīcībspēju nodrošināšana sabiedrībai.	ViA pētnieciskajā darbā turpināt attīstīt ar klimatneitralitāti saistītus tematus. Turpināt īstenot starpdisciplināra izglītības satura attīstību saistībā ar klimata jautājumiem studiju programmās, intensīvo programmu veidā (vasaras skolas) Mūžizglītības satura piedāvāšana par ilgtspējas tematiem
ES Industriālā stratēģija 2030	Paredzēts, ka tiek veidotas tematiskas Eiropas industriālās ekosistēmas, kuras savieno kopā galvenos partnerus: akadēmiskās un pētnieciskās organizācijas, pakalpojumu sniedzējus un piegādātājus, mazos un vidējos uzņēmumus un lielos uzņēmumus.	ViA īstenot savā misijā paredzēto ekosistēmas pieeju partnerību veidošanai ar industriju, nozaru uzņēmumiem globālu izaicinājumu risināšanai ViA iekļauties vismaz viena izcilības centra veidošanā kādā no ekspertīzes jomām
Eiropas Digitālā stratēģija	Stratēģijas mērķis ir nodrošināt Eiropas sabiedrību ar digitāliem risinājumiem. Stratēģijas īstenošanas ietvaros pētniecības un inovācijas attīstībā nozīmīga loma paredzēta Eiropas atvērtās zinātnes mākonim, kas tiek veidots kā uzticama digitālā platforma, lai nodrošinātu netraucētu piekļuvi datiem un sadarbībspējīgiem pakalpojumiem visā pētniecības datu ciklā.	ViA iekšienē veicināt atvērtās zinātnes procesus, pievienoties Eiropas atvērtās zinātnes mākonim

<p>Programma “Digitālā Eiropa”</p>	<p>Izcelta iekļaujoša pieeja digitālās telpas attīstībā, lietotāju spējinašanas nepieciešamību, jo digitālā transformācija pieprasa augstāku digitālo prasmju līmeni. Augstskolām jāiesaistās digitālo prasmju veicināšanā sabiedrībā – studējošajiem, uzņēmējiem, darbspēkam.</p>	<p>ViA dalības turpināšana Eiropas Digitālās iekļaušanas centra (EDIH) izveidē Latvijā</p>
<p>Eiropas Komisijas ziņojums "Par Eiropas Izglītības telpu 2025"</p>	<p>Darbības virzieni: -mikrokvalifikāciju sistēmas ieviešana visās dalībvalstīs - Eiropas konkurētspējas veicināšana, darba spēka <i>reskilling</i> (pārkvalificēšana) un <i>upskilling</i> (kvalifikācijas paaugstināšana) atbilstoši darba tirgus pārmaiņām; -Eiropas Universitāšu iniciatīva, lai sekmētu pan-Eiropas izglītības piedāvājumu (kopīgas programmas, mobilitāte, talantu piesaiste un attīstība), ar mērķi veicināt sabiedrības noturību, veidot to iekļaujošu un ilgtspējīgu; -digitālā komponente izglītībā, studiju programmas un pētniecība tādās jomās kā kibernetika, mākslīgais intelekts, arī sieviešu īpatsvara paaugstināšana STEM nozarēs, STEM programmu sasaiste ar biznesa izglītību; -pāreja uz zaļāku dzīvesveidu, greening of the infrastructure, ilgtspējas elementu integrācija izglītības saturā, pētniecībā, institūciju ikdienas darbībā; -digitālā transformācija - institūcijās un augstskolas kā digitālās transformācijas veicinātājas sabiedrībā.</p>	<p>Mikrokvalifikācijas kursu piedāvājuma attīstīšana Dalības turpināšana Eiropas Universitātē E3UDRES2 Digitālo prasmju apguve visos studiju līmeņos Studiju programmu kibernetikā, mākslīgā intelekta jomā attīstīšana Starpdisciplināra studiju satura attīstība Ilgtspējas tematu iekļaušana studiju saturā Ilgtspējas principu īstenošana ViA darbībā (infrastruktūras attīstībā) ViA iesaiste sabiedrības digitālās transformācijas veicināšanā ViA kā institūcijas digitālās transformācijas plānošana un īstenošana</p>
<p>Eiropas prasmju programma 2020-2025</p>	<p>Programmā kā prioritātes nosauktas partnerības prasmju attīstība izglītības institūcijās, lai nodrošinātu ciešāku sadarbību ar publisko sektoru; lielākas uzmanības pievēršana caurviju un uzņēmējspējas prasmēm izglītības saturā; izglītības satura personalizēšana; intensīvāka izglītības jomā strādājošo un izglītojamo mobilitāti. Kā viens no galvenajiem atslēgas instrumentiem prasmju programmas īstenošanai tiek skatīta Eiropas Universitāšu tīkla veidošana. Prasmju programmā pie izglītības sektorā strādājošo prasmju attīstības norādīts, ka nepieciešams paaugstināt zināšanas</p>	<p>ViA misijas kā inovāciju, zināšanu radīšanas un pētniecība kopienas virzītājspēkam īstenošana Dalības turpināšana Eiropas Universitātē E3UDRES2 Personalizēta izglītības satura attīstība ViA procesu pilnveide zinātnes pārvaldībai ViA personāla profesionālā pilnveide par atvērtās zinātnes jautājumiem, publicēšanās stratēģijas sagatavošana un īstenošana</p>

	atvērtās zinātnes jomā, zinātnes pārvaldībā.	
Nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti		
Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (LIAS)	Stratēģijā uzsvērts, ka nepieciešami ieguldījumi cilvēkkapitāla attīstībai un produktivitātes kāpināšanai attīstot zināšanas un prasmes, kas sekmē masveida jaunradi, prasmju un kompetenču elastību un veicina inovatīvas un resursefektīvu ekonomikas attīstību. Pasākumi un programmas jāvērs uz ieinteresēto un līdzatbildīgo pušu sadarbību. Jāveido atvērta inovācijas sistēma, kas veicina strauju zināšanu izplatību un mazina dažādās zināšanu ieguves barjeras. Latvijas augstskolām un pētniecības institūcijām ir jāklūst atvērtākām un jāveicina zināšanu izplatīšanās gan starp akadēmisko vidi un uzņēmējdarbības sektoru, gan starptautiskā - nacionālā, Baltijas jūras reģiona, Eiropas, pasaules mērogā.	ViA misijas īstenošana kā inovāciju, zināšanu radīšanas un pētniecības kopienas virzītājspēkam reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā
Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam (NAP 2027)	NAP 2027 uzvērta nepieciešamība pēc stabilas cilvēkkapitāla atjaunotnes, pētniecībā balstītas augstākās izglītības, kvalitatīvu zināšanu radīšanas un to efektīvas pārneses uzņēmējdarbības un publiskajā sektorā. NAP 2027 uzsvērts ka būtiski ir attīstīt starptautisko sadarbību, jo īpaši ar Latvijas diasporu, piesaistot augsta līmeņa akadēmisko viespersonālu no ārvalstīm, iesaistoties sadarbības tīklos, tādējādi nodrošinot pasaules mēroga zināšanu apriti. Ierobežotie attīstības resursi jākoncentrē tajās zināšanu jomās (viedās specializācijas jomās, RIS3), kur ir augstākais potenciāls attīstīt zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgus un eksportspējīgus produktus un pakalpojumus. Augstākās izglītības jautājumi skarti prioritātē “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei”. NAP20207 izceļ izglītības iespējas indivīdiem visa mūža garumā, izcilu zinātni, kas nodrošina zināšanu pārnesi, uzņēmējspējas stiprināšanu, uzņēmumu attīstību, lai zinātnieki un uzņēmumi iesaistītos sabiedrības izaugsmei būtisku	Kvalitatīva un pētniecībā balstīta izglītības piedāvājuma attīstīšana augstākās izglītības līmenī Sadarbības turpināšana ar diasporas akadēmisko kopienu, īpaši pētniecības jomā Publicēšanas stratēģijas izstrāde un īstenošana ViA Izglītības satura, pētniecības attīstīšana un iesaiste inovāciju radīšanā RIS3 jomās, īpaši jomā “Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” un jomā ar horizontālo pienesumu RIS 3 jomu stiprināšanai “Sociālās un humanitārās zinātnes” Līdzdalība inovatīvu un eksportspējīgu produktu radīšanā, ViA personāla un studējošo iesaiste jaunuzņēmumu veidošanā Mūžizglītības piedāvājuma attīstība Doktorantūras skolas izveide un attīstība, doktorantu atbalsta pasākumi ViA iesaiste Latvijas informatīvās telpas drošības

	<p>izaicinājumu risināšanā, pētījumu rezultātu izmantošanu jaunu produktu veidošanā perspektīvās jomās. Veicamie uzdevumi saistībā ar augstākās izglītības attīstību: augstskolu kā inovācijas centru veidošana, sekmējot pasaules līmeņa zināšanu radīšanu, pārnesi un gudru sabiedrības izaugsmi, studentcentrētas un pētniecībā balstītas izglītības attīstību, augstskolu nostiprināšanos to stratēģisko specializāciju jomās, starptautiskas vides veidošanu augstskolās (personāls, studējošie), fokusēšanos uz digitālo prasmju attīstību. Kā veicamie uzdevumi saistībā ar zinātnes attīstību izcelti šādi: zinātniskā personāla īpatsvara palielināšana valstī; doktorantu īpatsvara palielināšana; finansējuma apjoma pieaugums pētniecībai; starptautiski nozīmīgu publikāciju skaita pieaugums, īpaši fokusējoties uz publikācijām ar augstu citējamības indeksu; privātā sektora līdzekļu ieguldījuma pieaugums pētniecībā un attīstībā (P&A). Augstskolu loma fiksēta arī rīcības virzienos attiecībā uz pieaugušo izglītību: iesaistīties izglītības piedāvājuma veidošanā atbilstoši darba tirgus tendencēm, veidojot apmācību moduļus, kursus e-vidē, personalizējot izglītības ieguvu un nodrošinot iegūto kompetenču atzīšanu. NAP2027 prioritātē “Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība” uzsvērts, ka augstskolām ir svarīga loma inovāciju ekosistēmas veidošanā, kas veicinātu mērķtiecīgu un pēctecību zināšanu radīšanā un to tālākā izmantošanā produktu un pakalpojumu izstrādē un to pārdošanā. NAP prioritātē “Vienota, droša un atvērta sabiedrība” uzsver informatīvās telpas drošības un tās lietotāju zināšanu, medijpratības, arī pilsonisko prasmju, zināšanu un attieksmju nozīmi sabiedrības noturības, demokrātijas stiprināšanā. ViA kā reģionā bāzētas augstskolas kontekstā svarīgi atzīmēt NAP iezīmēto lauku attīstības telpu, ar kuru saistītie NAP2027 noteiktie uzdevumi ir šādi: ekonomikas dažādošana laukos;</p>	<p>stiprināšanā – medijpratības, stratēģiskās komunikācijas tematu attīstība studiju saturā, pētniecībā, ekspertīzes nodrošināšana valsts pārvaldei Pētniecības īstenošana, izglītības satura veidošana, iekļaujot reģionālo dimensiju ViA attīstības mērķu saskaņošana ar iesaistes pušu vajadzībām un attīstības redzējumu</p>
--	---	--

	bioresursu izmantošana inovatīvu un eksportspējīgu produktu radīšanā; iedzīvotāju kopienu stiprināšana.	
Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam (IAP)	IAP 20207 paredz mērķtiecīgus un savstarpēji integrētus pasākumus visu veidu un pakāpju izglītības piedāvājuma - vispārējā izglītība, profesionālā un pieaugušo izglītību un augstākā izglītība - attīstīšanai un kvalitātes, efektivitātes, pieejamības un sadarbības aspektu uzlabošanai. Augstākās izglītības piedāvājumam jābūt mūsdienīgam, kvalitatīvam, zinātnē bāzētam un student-centrētam. Jāattīsta modulāra pieeja izglītības satura attīstībā. IAP norādīts, ka nepieciešamas attīstīt pētniecībā balstītas un uz inovāciju orientētas doktorantūras studijas. Nepieciešams pilnveidot promocijas procesu akadēmiskā personāla attīstības un izaugsmes iespēju nodrošināšanai – īstenot akadēmiskās karjeras modeli.	Kvalitatīva un pētniecībā balstīta izglītības piedāvājuma attīstīšana augstākās izglītības līmenī, mūžizglītībā Akadēmiskās karjeras modeļa īstenošana Sadarbības stiprināšana ar nozaru partneriem, publisko pārvaldi ViA iesaiste izglītības, zinātnes un inovāciju radīšanas politikas plānošanas procesos, ietekmes palielināšana uz politikas plānošanas procesu reģionālā, nacionālā mērogā
Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam (ZTAIP)	ZTAIP izcelts, ka jāstiprina pētniecības un attīstības (P&A) intensitāte valstī kopumā, pievēršoties P&A sistēmas digitālai transformācijai un institucionālās pārvaldības uzlabošanai, pētniecības sociālās un ekonomiskās vērtības palielināšanai. Paredzēts turpināt attīstīt valsts augstskolas kā zināšanu un inovāciju centrus, tajos koncentrējot zinātniskās pētniecības kapacitāti, stiprinot pētniecības infrastruktūru un resursu koplietošanu un proaktīvi attīstot jaunus zināšanu apmaiņas veidus ar industriju un Eiropas P&A kopienu. Uzsvērta jauna doktorantūras modeļa ieviešanas nepieciešamība, arī akadēmiskās karjeras sistēmas reformas nepieciešamība Zināšanu un tehnoloģiju pārneses uzlabošanai nepieciešams uzlabot zinātnisko institūtu administratīvos un koordinācijas procesus, attīstot atvērtās zinātnes kultūru un nodrošinot pētniecības datu un rezultātu plašu pieejamību un lietojamību sabiedrībā.	ViA zinātniskās kapacitātes un spējas iekļauties starptautiskos pētniecības tīklos stiprināšana, primāri izmantojot iespējas E3UDRES2 alianses ietvaros, bet darbojoties arī citos partnerību tīklos Jāizveido ViA doktorantūras skola Jāievieš akadēmiskās karjeras modelis, kas nodrošina pētniecībā iesaistītā cilvēkkapitāla attīstība ViA dalība vismaz vienā RIS3 pētniecības un inovāciju izcilības centrā Atvērtās zinātnes principu ieviešana ViA darbībā ViA iesaiste izglītības, zinātnes un inovāciju radīšanas politikas plānošanas procesos, ietekmes palielināšana uz politikas plānošanas procesu reģionālā, nacionālā mērogā
Nacionālās industriālās politikas	NIPP 2027 izceļ produktivitātē balstītu konkurētspēju, līdz ar ko NIPP 2027	ViA misijas īstenošana kā inovāciju, zināšanu radīšanas un

<p>pamatnostādnes 2021.-2027. gadam (NIPP)</p>	<p>mērķis ir sekmēt produktivitātes un eksporta pieaugumu, paredzot pasākumus cilvēkkapitāla kapacitātes stiprināšanai, inovācijas kapacitātes paaugstināšanai. NIPP 2027 iezīmē aktivitātes Latvijas ekonomikas transformācijai ar pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovācijas attīstību RIS3 specializācijas jomās un RIS3 vērtību ķēžu ekosistēmu ietvaros.</p>	<p>pētniecības kopienas virzītājspēkam RIS3 jomās, īpaši jomā “Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” un jomā ar horizontālo pienesumu RIS 3 jomu stiprināšanai “Sociālās un humanitārās zinātnes” Atvērto inovāciju centru attīstība ViA Industriālo doktorantu programmas uzsākšana ViA</p>
<p>Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam (DTP 2027)</p>	<p>DTP 2027 iezīmē integrētu stratēģiju kompleksi īstenojamām pārmaiņām Latvijas sabiedrībā, tautsaimniecībā un valsts pārvaldē. Attiecībā uz augstskolām izceltie uzdevumi saistībā ar P&A sistēmas digitalizāciju - digitālās pētniecības infrastruktūras attīstība un nacionālo digitālo infrastruktūru integrācija Eiropas un globālos tīklos, pētniecības datu pārvaldības procesa uzlabošana, zinātniskās darbības informācijas sistēmu pielāgošana digitālās transformācijas izaicinājumiem, kā arī cilvēkresursu un starptautiskās sadarbības jautājumu jomā aktualizēšana un risināšana. Attiecībā uz izglītības saturu izcelts, ka augstskolām jānodrošina digitālās kompetences kā caurviju kompetences integrēšana visā studiju saturā. Augstskolām jāklūst par digitālās inovācijas centriem. Nepieciešama aktīvāka izglītības procesu digitalizācija. Augstskolu rīcībā esošo zināšanu digitālajā jomā nodošana sabiedrībai.</p>	<p>Digitālās kompetences kā caurviju kompetences vēl aktīvāka iekļaušana studiju, mūžizglītības piedāvājumā ViA digitalizācijas stratēģijas izstrāde un īstenošana ViA dalības turpināšana Eiropas Digitālās iekļaušanas centra (EDIH) izveidē Latvijā</p>
<p>Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2023.-2027.gadam (LMPP) (projekts)</p>	<p>LMPP norādīts, ka kvalitatīvas un profesionālas mediju vides veidošanā priekšnoteikums ir mediju izglītības programmu kvalitāte augstskolās, lai pilnvērtīgi sagatavotu studentus darbam mediju nozarē. Svarīgi studiju procesā ir veicināt praktisko prasmju apguvi, lai absolventi būtu gatavi darbam nozarē. Attiecībā uz medijpratību norādīts, ka izglītības sistēmai kopumā ir būtisk loma medijpratības stiprināšanā. Ir</p>	<p>ViA studiju un pētniecības attīstība komunikācijas un mediju jomā Darbības turpināšana Baltijas digitālās dezinformācijas observatorijas ietvaros</p>

	nepieciešama sabiedrības medijpratības un tās attīstības izpēte, lai sagatavotu atbilstošus pasākumu medijpratības līmeņa paaugstināšanai.	
Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam	RPP 2027 paredz radīt priekšnosacījumus līdzsvarotākai teritoriālajai attīstībai Latvijā. Iecerēts katrā plānošanas reģionā izveidot reģionālo zināšanu un inovācijas platformu un nodrošināt to darbību, lai sekmētos reģionos esošo resursu efektīvāka izmantošana un tiktu veicināta sadarbība starp pašvaldībām, uzņēmējiem, augstskolām un zinātniskajām institūcijām un pilsonisko sabiedrību. Mērķis ir reģiona specializācijai nepieciešamo augsti kvalificētu speciālistu sagatavošana un piesaiste, augstas pievienotās vērtības produktu, pakalpojumu radīšanu un procesu attīstība.	ViA misijas īstenošana kā inovāciju, zināšanu radīšanas un pētniecības kopienas virzītājspēkam reģionālā mērogā gan Latvijā, gan arī gūstot pieredzi Eiropas mērogā Efektīva ViA rīcībā esošo zināšanu, kompetenču izmantošana reģionālās attīstības veicināšanai Studiju un mūžizglītības piedāvājuma saskaņošana ar Vidzemes reģiona vajadzībām, reģiona specializāciju ViA iesaiste reģionu attīstības politikas plānošanas procesos
Reģionāla līmeņa politikas plānošanas dokumenti		
Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) Attīstības programma 2022 – 2027, Stratēģijas daļa	Noteiktie Vidzemes ekonomiskās specializācijas uzdevumi: -attīstīt pētniecību un inovācijas stratēģiski prioritārajās Vidzemes ekonomiskajās viedās specializācijas jomās, veicinot atbilstošus mērķfokusētus un savstarpēji papildinošus investīciju instrumentus; -sekmēt publiskās un privātās pētniecības rezultātu, zināšanu un tehnoloģiju pārnesi un absorbciju uzņēmējdarbībā stratēģiski prioritārajās reģiona ekonomiskās viedās specializācijas jomās; -stimulēt reģionā tehnoloģiju-ietilpīgāku, augstākas pievienotās vērtības un eksporta potenciālu produktu un pakalpojumu ražošanu un to iekļaušanos augstākos globālo vērtību ķēžu līmeņos. Vidzemes reģionā ekonomikas viedās specializācijas prioritārās tautsaimniecības jomas un sektori ir tehnoloģiju un eksporta ietilpīgas, ilgtspējīgas šādas jomas: kokapstrāde, pārtikas un dzērienu ražošana; mežsaimniecība; lauksaimniecība, veselības rehabilitācija un aprūpe, atjaunojamo resursu enerģijas ražošana, zilā bioekonomika.	ViA pētniecības un inovāciju radīšanas aktivitātes sasaistīt ar VPR noteiktajām viedās specializācijas jomām Sagatavot kopīgus pieteikumus pētniecības projektiem ar VPR, citām ieinteresētajām pusēm Vidzemes reģionā finansējuma piesaistei jaunu zināšanu ieguvei, zinātnes komercializēšanai reģiona viedās specializācijas jomām, kur ViA var sniegt būtisku ieguldījumu savas ekspertīzes ietvaros (IKT risinājumi ražošanā, pakalpojumu radīšanā, sociālā, ekonomiskā dimensija jaunu produktu un pakalpojumu radīšanā, ilgstspējīgas būvniecības risinājumi u.tml.)

<p>Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2038.gadam</p>	<p>Ilgtermiņa prioritāte: vesela, radoša un zinoša sabiedrība</p> <ul style="list-style-type: none"> - visa līmeņa izglītības pakalpojumu attīstība novadā; izglītības sasaiste ar uzņēmējdarbību; - talantu izkopšana, īpaši STEM disciplīnās; - pieaugušo izglītības veicināšana <p>Ilgtermiņa prioritāte: rosīga ekonomika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvalificētu speciālistu sagatavošana un piesaiste; - stiprināta izglītības iestāžu, uzņēmējdarbības sinerģija; - industriālo zonu attīstība. <p>Uzdevumi ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veicināt zināšanu līmeņa (īpaši STEM disciplīnās) paaugstināšanos, talantu izkopšanu un piesaisti uzņēmējdarbībai - Veicināt augstākās un profesionālās izglītības iestāžu zināšanu pārnesei un sinerģiju ar uzņēmējdarbības sektoru, Vidzemes Augstskolai u.c. augstskolu reģionālajām filiālēm un profesionālajām skolām piedaloties Industriālo zonu attīstībā, piedāvājot pieaugušo izglītību un pārkvalificēšanās pakalpojumus; - Vidzemes Augstskolas stratēģiskās specializācijas stiprināšana, izcilības, inovāciju un zināšanu pārneses veicināšana Vidzemes reģiona ekonomikas konkurētspējai; - Akadēmiskā un zinātniskā personāla, studējošo un absolventu pārrobežu mobilitātes veicināšana; - Augstākās izglītības iestāžu mācību vides attīstība; - Augstākās izglītības iestāžu ēku energoefektivitātes uzlabošana, teritoriju labiekārtošana un infrastruktūras attīstība; 	<p>Kvalitatīva studiju un mūžizglītības piedāvājuma attīstība ViA, īpaši STEM jomās un sasaistē ar uzņēmējdarbības prasmju veidošanu</p> <p>Studiju piedāvājuma elastīga plānošana atbilstoši vajadzībām novada industriālo zonu veidošanas gaitā</p> <p>Sadarbības veicināšana ar dažādu izglītības līmeņu pakalpojumu sniedzējiem, t.sk. mūžizglītības jomā</p> <p>Kopīgu atbalsta pasākumu īstenošana t.sk. ārējā finansējuma piesaiste ar Valmieras novada pašvaldību ViA stratēģiskās specializācijas stiprināšanai, personāla, absolventu un studējošo mobilitātes veicināšanai, studējošo atbalstam, studiju vides pilnveidošanai, energoefektivitātes pasākumu ieviešanai u.c.</p> <p>ViA fonda darbības aktivizēšana stipendiju programmu īstenošanā</p> <p>ViA līdzdalība EDIH centra darbības attīstībā</p> <p>ViA iesaiste jaunuzņēmumu veidošanā</p> <p>ViA ekspertīzes nodrošināšana novada kultūras un tūrisma jomu attīstībā – jaunu pakalpojumu veidošanā, vēsturiskajā izpētē, digitalizācijā</p> <p>Sadarbība ar Valmieras tehnoloģiju biznesa inkubatoru</p>
---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Jaunu studiju virzienu aprites ekonomikas prioritārajās nozarēs attīstīšana; - Pieaugušo izglītības pakalpojumu koordinēšana novadā un mūžizglītības vērtības veicināšana; - Jaunu, augstvērtīgu kultūras produktu un pakalpojumu attīstība. - Kultūrizglītības piedāvājuma pieejamība un attīstība. - Digitālo aģentu sagatavošana Vidzemes reģionam. - Augstākās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras pilnveidošana mācību virzieniem aprites ekonomikas prioritārajās nozarēs. - Atbalsta sniegšana IKT jaunuzņēmumiem. - Pašvaldības stipendiju fonds IKT studentiem. - IT uzņēmumu klasteru veicināšana. - Valmiera – viedo tehnoloģiju testēšanas un eksperimentēšanas vide. - Tūrisma sektora cilvēkresursu attīstība. - Novadu elektroniskā enciklopēdija vai esošās enciklopēdijas papildināšana un novadu muzeju kolekciju digitalizācija. 	
<p>ViA absolventu asociācijas stratēģija</p>	<p>Sadarbība ar ViA pētniecībā un inovācijās, talantu attīstībā, iesaiste ViA komunikācijas un mārketinga aktivitātēs, kļūt par tīklošanās platformu absolventiem</p>	<p>Kopīgi pētniecības un inovāciju projekti Absolventu iesaiste ViA zīmola veidošanā Absolventu iesaiste studējošo prakšu nodrošināšanā, karjeras veidošanā Komunikācijas uzlabošana ar absolventu kopienas Stipendiju programmas ViA fondā ar absolventu atbalstu</p>

4. Stipro, vājo pušu analīze, draudi un iespējas

SVID analīze ir izstrādāta, balstoties esošās situācijas raksturojumā organizācijā un nozarē kopumā, ņemot vērā ārējo faktoru ietekmi, lai stiprinātu organizācijas vājās puses un samazinātu ārējos izaicinājumus.

Stiprās puses

Studijas un mūžizglītība

Daudzveidīgs studiju satura piedāvājums, tajā skaitā arī angļu valodā (maģistrantūras un doktorantūras līmenī – visas programmas ir angļu valodā)

Uzkrāta pieredze dubultā grāda un kopīgi īstenotu (*jointly delivered*) SP veidošanā

Modernas, interaktīvas metodes studiju īstenošanai

Intensīva vietējo un ārvalstu vieslektoru iesaiste studiju procesā

Relatīvi jauns akadēmiskais personāls

Lojāli un augstskolas izaugsmē ieinteresēti absolventi

Pētniecība

Aktīva zinātniskā darbība reģionāla, nacionāla un starptautiska mēroga pētniecības projektos

Plašs un daudzveidīgs akadēmisko un industrijas partneru loks jaunu pieteikumu izstrādei

Uzkrāta pieredze lietišķo pētījumu īstenošanā

Inovāciju veicināšana

Atvērtība jaunām idejām

Vide, kurā var testēt idejas, kļūdīties, mācīties

Viegli pieejamas starptautiskas zināšanas un pieredze (partneru tīkli)

ViA vēsturiski izveidojies labs kontakts ar LIAA Valmieras biznesa un inovāciju inkubatoru, ar citiem partneriem, kas nodarbojas ar inovāciju veicināšanu

Organizācija attīstība

Dinamiska vide un īsa lēmumu pieņemšanas “ķēde” organizācijā

Relatīvi neliela organizācija, ambicioza, elastīga un spējīga ātri veikt izmaiņas, pielāgoties

Orientācija uz starptautisko sadarbību kā būtiska vērtība organizācijas kultūrā

Nav izteiktas formālas hierarhijas, sasniedzama un atbalstoša organizācijas vadība

Vājās puses

Studijas un mūžizglītība

Nepietiekams studējošo skaits visos izglītības līmeņos, ar tendenci samazināties, īpaši bakalaura programmās

Nepievilcīga atalgojuma sistēma augsta līmeņa viesprofesoru piesaistei

Būtisks studējošo atbirums, īpaši inženierzinātņu programmās, kurs studējošie iestājas bez pietiekamām zināšanām

Nepietiekama aktivitāte mūžizglītības jomā

Pētniecība

Nepietiekams augsta līmeņa publikāciju skaits

Nepietiekams skaits starptautisku pētījumu projektu

Nepilnīga zinātniskās darbības plānošanas un vadības sistēma

Maz doktorantu ViA īstenojamās doktorantūras programmās, nepietiekams doktora grādu ieguvušo skaits

Inovāciju veicināšana

Inovāciju kultūra ViA iekšienē vēl tikai veidojas

Pasākumi kultūras attīstīšanai un koordinēšanai līdz šim nav notikuši mērķtiecīgi un koordinēti

Organizācijas attīstība

Izteikta mikro-kultūru dažādība ViA iekšienē;

Fragmentāra sadarbība starp struktūrvienībām

Nav bijis iespējams esošā budžeta ietvaros novirzīt pietiekamu finansējumu infrastruktūras attīstībai, digitalizācijai

Vidējam atalgojuma līmenim (reģionā) neatbilstošs atalgojums administratīvajam personālam

Akadēmiskā personāla nevienmērīga noslodze

ViA atpazīstamības trūkums, fragmentēts zīmols

Vides pieejamība visās ViA ēkās

Draudi

Krievijas uzsāktais karš Ukrainā pazemina potenciālo studējošo maksātspēju Latvijā

Demogrāfiskā situācija Latvijā

Ģeopolitiskā situācija kopumā reģionā, karš Ukrainā padara Latviju nepievilcīgu potenciālajiem studējošajiem no ārvalstīm

Iespējami politiski motivēti, nekonekventi lēmumi izglītības un zinātnes politikas īstenošanā nacionālā līmenī

Negatīvs augstākās izglītības tēls publiskajā telpā Latvijā

Vāji sagatavoti vidējās izglītības absolventi ViA piedāvāto studiju programmu sekmīgai apguvei

Nepietiekams valsts budžeta finansējums augstākajai izglītībai, zinātnei, inovāciju veicināšanai

Augsta konkurence mūžizglītības jomā

Pieaugošs birokrātijas līmenis Latvijā

Starptautiskās konkurences palielināšanās studējošo piesaistē: pieaug ārvalstu augstskolu e-vidē piedāvāto studiju programmu apjoms, samazinās pieprasījums pēc tradicionālām klātienē studijām.

Iespējas

Studijas un mūžizglītība

ES politikas paredz nepieciešamību palielināt cilvēku skaitu ar augstāko izglītību

Eiropas Universitāšu alianses tiek plānotas kā pamata platformas nākotnes izglītības attīstībai ES

Aizvien lielāks uzsvars uz starpdisciplināru studiju programmu veidošanas, daudz-institūciju pieredzes veidošanas studējošajiem, kopīgām programmām

Uzsvars uz mūžizglītības piedāvājumu, iespējām mācīties visa mūža garumā

Attīstības sadarbība kā prioritāte pēc kara beigām Ukrainā

Pētniecība

Pieaug pieprasījums pēc lietišķiem pētījumiem, tiek vairāk akcentēta augstskolu loma zinātnes komercializēšanas procesos

Pāreja uz misiju pieeju pētniecībā

Inovāciju veicināšana

Nacionālajās politiskās Latvijā akcentē augstskolu lomu inovāciju veicināšanā

Starp-up village iniciatīva inovatīvu uzņēmumu veidošanai ārpus valsts galvaspilsētām

Valmieras novada ambīcijas reģiona ekonomiskās aktivitātes veicināšanai.